

GEOR

GII VALLAE PLACEN
TINI VIRI CLARISS
de natura oculorum,

Item Aristotelis problemata
quæ ad oculos
pertinent

GEORGII VALLAE PLACEN
TINI VIRI CLAR SSIMI,
DE NATVRA OCV^E
lorum.

Culorum cura uaria fere est, Cell. li. 6.
& multiplex. Quandoquidem membrum etiam ipsū Ingentibus oculis inquam non simplex uero ei ua est, sed uarie cōpositus, tuni rijs casib^{is}, & humoribus prætereaq^e cilij ornat^{ur}. oculi nos Natura nāq^a cerebro delatos neruos in stri patent oculorum regionem. opticos græca uoce nuncupatos, quod se uisui suggesterant, atq^e pariter cum ipsis transmitendo partem cerebrum ambientium duarum tunicularū quæ meninges uociantur, augēdo, ac ueluti dilatādo ipsis in oculo tuniculis esse largita est. Intima autem tunica, quā uocant græci amphiblistroden, ex optico neruo a natura producta est. Ab ea porro portata tunica rhagoide nūcupata, a tenui membringe exorta, quæ ad pupillam circulo signita foramine est. Harum autem ambarum, quæ exterior tunica ceratoïdes appellata, ex crassa meningē ortū ducit. Omnia extima alba est, quæ forinsecus ossi capitis obuoluta, ortum habet ex adiacens

A ij

Humida i tibus oculo corporibus. **Humida in oculo**
oculo sūt sunt tria, in loco intimo compræhensum
cauitate amphiblistroidis tunicæ, quod
hyelloides a græcis nominat. **Vitro namq**
tum substantia, tū colore cōsimile est. **Foris**
aut in fine amphiblistroidis tunicæ crysta
loides humidū est, quod discoïdes, & phas
coïdes uocatur, simile siquidem colore
crystallo est. figura uero lenti extra circūsum
ditur ohoïdes humidum, quod rā colore,
q̄ substantia simile sit tenui albugine quod
in ouis est. Quod igitur omnium intimū
est hyelloides humidum ad aleundum cry
staloïdes comparatum est. **Foris secus aut**
circumfusum, ohoïdes ad id intingendum
pr oductum est, & ne permittat oculum a
luce solis oblœdi. **Cilia uero confederunt**
in tunica, quæ epipophycos appellata. **Ho**
rum singula morbum ab oculo arcent.

Quot, & qui morbi circa unāquā
q̄ oculi partem consistant.

Aegritudines propriæ nuncupatæ oph
thalmiæ, & chymoses, & taraxes, œdemata
hyposphagmata, & pterygia ipsius epiph
ycoïtes sūt, sed etiam hulcerantur, & car
bonescunt, & carcinoden obtinent affectis
onem. At sclerophthalmia, & xerophthal
mia communis est ciliorum morbus, atq

oculi. Extra uero circa cutem ciliorum sūt
hydatides, & melicerides, & stenomata,
Quæ uero intus circa cilia confidunt. sunt
dasites, & thracomata, & sycoes, & chala
zia, & lithias, symphyisisq, & mysis, & la
gophthalmi nuncupatur, quibus sursum
uersus cilium reuellitur, ut oculus tegi nō
possit. **Ectropia uero**, quibus dehorum ci
lium detractum est, uerum etiā coloboma
ta, et diabroes, et helcoses in cilijs cōsiderere
Circa dorsa uero sic trichiasis appellata, &
pilorum. seu ciliorum maceratio, quā mas
dorosim uocant, quæc pilosis appellatur.
Fit etiam phthiriasis, & pyteriasis, & crithe
& quæ dicitur molphosis dorsorum mor
bus est. Rubra namq his sunt dorsa colori
milio cōsimilia. Candi, quos hirquos
uocamus, languent in cæsijs, sed non soli.
Encathides autem & rheades dolorū sunt
hirquorū morbi. Circa cerathoiden uero
tunica consistit caligo, nebula, sublatio, epi
caulis, helcosis, cæloma, bothrium, fractus
ra, quæ rhexis dicitur, proptosis, onychia,
pyosis, pustulæ, carbunculi, cærose affecti
ones. Circa tunicam uero rhagoiden con
sistit morbi proptosis, myocephala, staphy
lomata, clavi, mydriasis, & platycoria nos
minata, phthisis, synchysis, paraspasmus p
us

pillæ at hypochyma in ipso consistit foras
mine rhagoidis, hoc est ad pupillam. uers
um etiam collectus humor plusq; esse solet,
uel densior impedit uisum, quominus inte
gre spectare possit, & minutus a se facit crys
taloidem humorem. Glaucoſis autem no
minata ariditas est uæhemens crystalloidis
humoris. Obtusio autem opilatio est nerui
optici, ut qui ita langueat cernere nō possit
pura tamen apparente pupilla, oculis autē
oblēti sunt, nec circa oculos ulla apparet os
ſenſio, & qui noctu cernunt uniuersorum
oculorum detimento manifestatio capiū
ſunt. Epieſmus morbus est nominatus, est
autem oculi nutantia quasi ſoris poſita. In
cipiēdum igitur nobis a cura ſimplicium,
& in ſuperficie exiſtentium oculorū, oculos
languere cogentium.

Cura taraxis.

Taraxis igitur, quas turbationes uoces
mus a fumo factas. & exuſtione, uel sublaſ
to puluere, uel huiusmodi alio facile cura
bis. Primum iubendo languentem abesse
a quauis cauſa, quæ offendat, ut ſolis, & fu
mi, uel huiusmodi alia, inde abluēdus ocu
lus primo quidē tepida aqua dulci, deinde
frigida, & ſplendor con torqueundus, oculis
q; conniuendum eſt. hoc enim ſi ne quid

ταράξις
turbo.

aliud inſidat, multus non eſt cibus aſſumē
dus. multo autē utendū potu in uſtioniſbus
Nam ſi ſomnus obrepertit profundior, &
lippitudo quædam expectata cōcoquitur.
ideo ne lauacris quidem abſtinendum, in
tegrior eſt debet uictus permanente uero
affectiōne quiescendum, & inungenda ſunt
cilia, genæq; ſuperne collyrijs diacrocī, &
diarhodon, quod präcipue ſordes, & noſ
etū circa cilia obortas glutinationes expur
gar, & plurimum iuuat oxycratum aquoſ
um, & aqua per ſe frigida exhausta, aris
dumq; aliquid, quod lachrymas exiccer.

Cura epipolæ ardoris in oculis

Ex Galeno.

Ardore uero factō epipolæo in epipolæ
phycoſe tunicula, ubi impenſus non affu
erit dolor. expulſoria in ipliſ ſumenda ſunt
collyria, quæ morsus uæhemētiam mitigent
ouī mxtione. Tenue enim ouī mulcē ſacit
cum eis, quæ dicuntur monemera collyria
Medentur namq; epipolæis, & lippitudini
bus incipientibus citra ingentem inflāma
tum, ac dolorem, nam ſæpe ita inflāmatio
nes mitigate, ut in uespera quidem lauacro
mortalis iuat. poſtea uero nardino colly
rio, p̄ter primam quidem unctionem,
minimūmq; expellentium, ſecundo autem

A iii

Soco ad hoc breuius sumit. In quibus igitur dominantur obstruentia, plurimum esse oportet oui humidum. paucissimum autem collyrij. In quibus autem concoquentia dominantur collyria, ut est nardinum, crassissimo utendum. at exustione utendum bis ex spongia, mediocriter quidem dolente, sese mel, uel bis. Quod si uæhementior fuerit dolor satius fuerit quinques uii. Aduerendus autem facilis sensus, & difficilis sensus curati oculi. Nam qui oculi natura suapte uenas habent amplas, sanguine referatas, & quicunque cæsi neuicq; fertur ex collyrijs obstructionem, quamobrem in his sunt magis aquosa adhibenda collyria.

**De inflammatiōne in multitudine,
& chymosi in oculis.**

Multitudine autem, ac copia substrata toti corpori, & in oculis inflammata ingenti excitato. Cumq; dolor ingens affuerit, neuticq; iū satis est collyriorum usus ad hunc iusmodi affectionem. Varia igitur in his egemus ductione, assumendaq; sunt prima maxima adiumenta, quorum meminit.

Hipp.li.7
Aph. 47.
Dolores

Hippocrates in aphorismis dicēs Dolores oculorum potus exhuberātia, uel lauacrum, uel exustio, uel medicamen, uel sanguinis & uena detracō, soluit. at nō unice eidem

homini haec omnia iubet exhiberi admissis oculorū nicula, sed aliis quidem sanguinis & uena post meri detractionem, alijs autem purgationem alijs potionē, is uero exustionem, alijs porro lauacrum, et aquę & alijs uini potionem. A lauacro igitur oritur lide balneum, uenae diamur.

De lauacris. sectionem

Lauacrum, in quibus inflammatio tuetur curato. more referata in oculis est. Est autem tumor sublatum incrementum, tactu frigidior, & colore albus. & influens defluxus minus mordens est, & minus calidus, sed ne quidē ad alterum effusio oculum subrubra est, neque ampla, & ambitiosa. Consedit autē hic morbus in etate potius senili, tempore cuncto hiberno, & magis pinguibus mulieribus, ac (ut paucis complectari) cunctis strigidum, & pituitosum cerebrū habentibus evenit, tumore referatus inflammatio. Cum igitur cuncta iam dicta signa spectaueris, intrepide subire lauacrum iubeto, eouicq; languenti facile consert, utne quidem alio egeat auxilio. Conmorandū autē diutius est in aere, & calefactandi oculi plurimum aridiore calefactione ex spongiis satis expressis. Hoc autem faciendo, sentiet tumor in calido aere exinaniri, magisq; ea affectio liberari, qd siq; supererit ad prorsus

A v

συκχω
pурго ab
ergo.

hominem liberandum nardino collyrio perfunde balneum ingredientem .quod si mediocris tibi dolor esse uideatur , & cras sius collyrium assumendum prius ipsum calefaciendo,inde ut dictū lauando. Cūq; exierit accurate. seduloq; spongia humor exugendus , atq; ita inungendus eodem collyrio, cauendo ne quid in eius incidat oculum. Mouere liquidem magnum consuevit detrimentū Quare ne quidē sudores conuenit illinire.nam persilio humidoru sit in balneo , & decidendo collyriū etiam morsum quēpiam iniicit. facileq; in oculū materias adducit, duplicatq; ardores Qd si unicam contigerit iam dictam aduenire affectionem , defluxusq; essentiam in frigidius potius duci , & tum assumenda sunt sinegmata capitis in lauacro, necnon plasmata post lauacrum,& primo qdē simplicis bus utendum. Quod si causa perdurabit, ad composita deueniendum , quorum est huiusmodi materia . Daphnides, nitrum tostum uino extinctum, sampfucum, pilo exustus, & similia. Plasmata autem prser tim in mulieribus sumenda cōsueta, qualia sunt diaireos, apij seminis, & cupressi, sphē riorum & aridorum mororum . Oportet autem non esse immoderata calida, necq;

acuta,quae adhibeantur sed cllementer calida cōmixtam obſtructionem habentia horum autem compositiones iam dictæ. Injēcere igitur oportet ſinegmata ſincipiti in lauacro,que capillos a ſe inuicē dirimāt ut corpori adiumenta adhigreant, iubēdūq; os in balneo occludi,ut per nares aer calidus uæhemēter attrahat. repente subiectā transmutēt materiam . poſt lauacrum autē abſtergendi capilli plasmata,ut dictum inſpargenda. Ac de lauacris haſtenus. Nunc de uini potu.

De potu uini.

Vīnum attenuat, & transmutat humores crassos, & ſæpenumero per aliquod accidens hæc exhaustit. Conuenit autē uīnu ſe colore quidē cirrū, & ſubstantia tenuis, necq; admodū uetus, necq; admodū obſtruens. Dandum autem uīnum, p̄fertim eis qui ex conſuetudine, aridamq; habentib⁹ diſtemperantiam, magisq; adhuc quibus frigiditas dominatur. Videlur namq; communicationem uīnum quandam habere ad lauacrum. Cum igitur euacuandi humidā, & commutandi fuerit uſus, lauacrum omittendum . Cum autem mutationis, & nutrificationis, et humectationis, et calefacti onis, mediocrisq; euacuationis uſus obue

nerit, tum uino opus fuerit. Diluendum
igitur uinum aqua calida, non utiq; multa
sitq; minus dilutum q; esse consueuerit, ins-
iectaq; in ipsum aqua purissima, minime
fumida, & male olen, nec multum buliat,
ut etiam se suis euadat partibus tenuior,
sufficiatq; ad pluris uini temperamentum,
sitq; prolatus calix latior, conecq; langues
potando oculos diducere, ita namq; soluta
densitate, & naturali multa fluente lachrima
eademq; saluberrima a dolore liberabitur.
Ad ipsam namq; callantur cilia, & mobilio
ra efficiuntur, & leuiora. Aduertendū autē
est ne quoquo modo humanū caput facile
in morbum cadat. talium nāq; a uini potu
facile caput percuitur. Ad reliquum uero
oculi uitium utendum collyrio est, ut infun-
datur primo quidem minime mordens, &
dulce ad curandam iam excitatam turbati-
onem, atq; cum oculi in statum deducti
fuerint, & ab uore fuerint immuties, tum
expulsorium admoueatur collyrium, ut est
hermolaus, & id genus alia, quæ statica uo-
citantur, rubro adhuc existente ardore, col-
lyrijs utendum non est obstruentibus. ob-
structione, namq; occludendo reliquā mā-
teriam, maiorem dolorem efficiūt. Ac de ui-
ni potu hoc tempore satis. De sanguinis

detractiōne iam nobis dicendum.

De sanguinis ex uena detractiōne

Adhibenda igitur sanguinis detractiōne,
nisi aliquid eorum, quæ sapē diximus, pro-
hibeat in oculis de dolore. In quibus mul-
tus quidem tenor est oculorum, ruborq;
multus, & tactui responsans impressio, ac
exstūatio, & lachrima multa, & calida, &
effusio ad ceratoidem, & epipēphycotau-
nicā, ut ex ardore multo excitato cilia euer-
tantur, ac parum admodum oculi operiāt.
Subruſa autem apparet epipēphycos carti-
lago, grandescitq; ac totū corpus sanguine
completur. Secunda uero potius est superi-
ori ancone uena, quæ omīea uocitat, & ma-
ior faciēda diuīſio, prēterea qd' crassius in
sanguine educēdū, puidēdū, ne subitaria sit
animē defectio i doloris purgatione, & ex-
uisionis extīntione. Toto autem corpore
euacuato, reliquus est curandus morbus
collyrio, & reliqua sedulitate. Est autem in
his utendum collyrijs, ut sunt cycnaria, &
libyana ifūdēdo perpetuo aquosiora calis-
da. In his autem nō admodum exūſio ad-
hibenda, sed clēmēter aqua cepida subspō-
gissanda. Nutrīmēto danda sunt, quæ mor-
sum habeant nullum, quæ facile digerātur
alio commoda, & quæ facile emingantur

Cels.lib.6
Cap.6.
Quod si
traues do-
lores sunt,
cōmodi
secundo
die, si tas-
men res
urget, etiā
primo sās
guis mihi
dus est.c.

nihil acutum habentia , & salsum . crassum succum , uel difficulter concoquibilem non habeant . post restitutionem uero ardoris perfundendum esse locum scias aquosissimo nardino ad sanitatem usque perfectam . De sanguinis detractione ex uena hactenq; iam de purgatione dicendum .

De purgatione .

Nisi ætas , & tempus , & stomachi imbecillitas , uel intestinum aliquod , uel aliud aliquod afficiat impedimentum , sumenda purgatio est . In quibus autem tenuis , & multa fertur lachryma , uel falsa , uel acuta , uel frigida , & corpus uniuersum mali humoris , & caput redundans , & uenter continue strictus , plenusque iprobis superfluitatibus ,

Hipp . li . 4 Aph . 5 .
Si qualia oportet purgari , purgent , et leuiter feruntur Con traria ue ro , graui se

que ex hoc congregatae , uexhemensque ob sed sit dolor . Detracatio namque e uenis sanguine totius corporis suspectam habemus re pletionem , tum in purgatione improbum uitiosumque fugimus humorem . purgant num autem natura non una , sed plures Redundanti namque , & tristem facienti humorri permutatur medicamentum materia . Si ergo uentris fuerit continua astrictione , danda eis est alohe dissoluta cum succo brassicæ , & efficta in catapotia Quod si aquosa magis redunderet pituita , dato ex euphorbio , & pi

pere , & sale ammoniaco confitum . Si ~~catapotia~~ uero bilis redundarit , dato ex alohe amara ^{ov} adiiciendo scamoneæ dissolutorissimæ græ medicas men , uel minas , ut ipsæ uires ferre videbū mērū qd' tur . Quod si melancholicus dominetur sumitur humor , adiiciendī exhibitioni epichymigra deglutiera mæ , & scamoneæ oboli . iii . post purgānis dō idoneam exinanitionem si simplex & sine sautiatu fuerit affectio obstruentibus uten dum collyriis est , cuiusmodi est hermola & id genus alia , & horum sumenda diffusio , si contigerit sautium esse oculum , simplicibus est utendum , cuiusmodi sunt cyes naria , & libyana . Ad præsentem uero usit intentio aphorismi Hippocratis habenda Hipp . li . 1 Aph . 6 .
hoc est . ut ad maximos dolores , atq; infla mationes , celeriter instandum . At quoniam in multis maxima omittuntur adiumenta Extremis morbis , præcipue sanguinis e uena detractio , & pur extrema gatio . Considerandum est hæc tentanda exquisitè sint cū generalibus huiusmodi signis iam prædictis , & sua quædam in oculo uidere signa est , que morbus uniuersum sortita sunt fordes , & lachryma appetit aliquando qui dē glutinosa , & crassa . Aliquando autem tenuis , & breuite r fluens & aliquando salsa Aliquando acuta , & mordens , & aliquando qui dē calida , aliquando autem frigida . In

principio lippitudinis subito sordes appa-
rens potius incotionē dat intelligi, & uete
refieri significat lippitudinē. Expedit igit
in talibus sedate, clāmenterq; curare duls
cibus collyriis per infusiones, reliquamq;
ductionē, ut concoctio cū tempore fiat uere.
Expulsoria namq; collyria, ut plurimum
potestate frigidiora contracūionē, uel densi-
tate corporū efficiunt, materiasq; occcludūt
inflammationes ingentes, & tristes inferunt
dolores. Aliquando etiā tunicae ceratoidis
fracturā ob humorū septū, præsertim rubro
existente etiā inflāmatu, multaq; subiecta
materia, in oculis huiusmodi sunt collyria
ex multo opio, & acacia construēta, quale
est antoninū, & hermo'au, & q; pelara uo-
citantur, & id genus alia. Quidā nanc̄ma-
gis antonino collyrio usi sunt addito dolo-
re, & uim offenderunt uidendi. Imoderata
nāq; frigiditate mēbri potius extinctionē
influxere.

De exustione.

Exustione igitur utendū multa, præcipue
si a principio crassissima sordes appareat ad
ipſā attenuandā. A lauacris autē prorsus est
abstinentū. quandoq; etiā uino exigua sunt
exhibenda nutrimenta, faciliaq; aluo, & at-
tenuantia. Si uero duræ sint alui, diluēndi

erunt betis, & surfurū coctione cū melle, &
sale perungendumq; os est ipſa diamorōn
ad exhaustiōnem materiam, aut aliquo di-
aclysmate pituita abstergēda. Sunt namq;
multi, qui bene habeant, & maxillarū mu-
culos difficiles habeant ad mandendum.
Post hāc ut prius dictum simplicibus col-
lyriis infundendum, & si calida fuerit affe-
ctio, libanis utendum collyriis est.

De albooui,

Rares facit meatus ouī albumen, & glu-
tino facile exhaustit lachrymam, & compin-
git meatus, oppletq; & reniscet humorum
acumen, ipsorumq; tenuitatem in suā trās-
mutat crassitudinem, & summo ostēdit cō-
pendio, seu pruritus interturbet, siue non
per se se ouī infusione utendum post collyrii
orum usum. Deterget namq; morbosam
Omnen tabern. Nam collyriorum usus cū
tenuisum fuerit partium, subsidens oculorū
tuniculis, & cilijs aliquam afferit asperitas
tē. quam si oculoq; admouerit, neutiq; bo-
num esse putandum est.

De ihs, qui ardēibus oculis lac
infundunt.

Non nulli uero uolentes dolorem obiu-
dere, uel dulcem reddere acutam caliditatē
lac pro ouo suffundunt, quos nimirum la-
uior uero

B

Cels. li. 6

Q d' gras

quæc in tet pro exigua cōciliatione, ac recreatione
flāmatio affectiouem se languenti inuehere uetusā.
est, eo ma idem propemodum faciunt, quod qui lau
gis leniri tamina impinguant, & carnem carni sup
medicaz inducunt. Cæterum cum sit quidem lac fa
mētū des
bet, adiūto uel als
to uel als
booui,
uel mulis
ebri lacte.

De obueniente oculis distempe
rantia.

At in oculis cum frigida distemperantia
est, minores sunt q̄ calidæ dolores. At cura
lōgior est. In hisq ardor aduenit. Turgid⁹
autem euadit & ueluti colore plūbeus. Fre
quenter autem his oculus non admodum
perturbatus, neq; intus ruber iuenit. De
fluuit autem lachryma per canib⁹. exigui
est etiam quando per magnum exigua, &
frigidissima, procedente porro rēpore eiā
cilia subardent, & pruritus consequuntur.
Consistit autem morbus pituitosis humo
ribus, & frigidis in capite redundantibus
quandoq; eiā quod in aere frigido uersē
tur præsertim post balneū. His igitur opor
tune clystere aluus subducatur, & lauacru
admoveatur. At uinum etiam dandū, sicut
ab Hippocrate i Aphorismis breuiter expres

sum est. incipiente autem lippitudine insuffi
dendum est zoili nardinus complexum in
remissione humectando, & quo magis la
chryma minuitur complexum collyriū dē
fiorē facit. Sit aut tibi hęc generalis diffitio
curæ, quæ oculis adhibetur, quod eorum
quæ offeruntur diminutione densescit ad
motorum complexus collyriorum. Vigē
te uero lippitudine aqua nardina remitten
dus.

De emphysemate ex eis, quæ
Demosthenes.

Susflari autem oculum aīt. cum absq; εμφύση
manifesta causa turgens oculus pituita re^z μα.
dundantior est, & prurit admodum cum inflatio
fluxu Hoc autem evenit, præcipue frequē
senibus, pruritu incipiente a cantho, qui ad
nasum, tanq; mucræ demorsu, uel culicis. re
dundat autem per astum. Curatur exure
do diaſpongij, inde sublinito introrsu ciliū
melle, & croco soluto Erafistratei extorrisus
etiam cilia melle illiniūt. Utile etiam fuerit
aluum subducere, inde etiam lauare, et mo
derate calidam aquam capiti admouere,
posiq; lauacrum uinum dare. At in multū
prudentibus si ætas admittit, & reliqua nō
aduersari ab ancone, sanguis est detrahēdus
uel prius purgatione aluus ducēda est. Ca
lida autem marina aqua cōfert, hausta prē

*διδέω
tumeo.*

fertim hieme.

De cedemate, seu tumore.

Turgere aiunt oculum, cum cilium ex trorsus attollit contigerit, coloratioremq; esse, & grauiorem, difficultiusq; mobiliore, & rubentem, Quandoq; etiam album cilij superat tollit nigrum. Est autem tumor hians extorsus circa cilium, quem si dixito explices confessum succedit, ac citio cōpletur. Frequentiter sine dolore est, eodemq; colore, qui ei a natura est. Fit sane frequenter fluore aquo. Curanda omnia exteriora circa cilia sola, quae sunt tumentia citra oculi parem morbum, prius ducta alio clystere solis unguibus. Inurari autem spongiam hiantes tumores pares colore euacuationes postulat similiter alii, ac ut inurantur melle ut in subter ungatur cilium. Iuuatur autem etiam hi subilliti Erasistrati hygra. Utendum etiam i his apophlegm atque mis ex melle risto & uua domestica, & thymo, & glychone. Acutiora uero omitte, sicut uua agrestis est, & similia. In quibus autem etiam oculus collanguit cum cilio subducenda aluus, & precipienda est inedia, spongiis inurendus. Quandoq; facies suggeda, praesertim ubi pruritus consequitur, deinde absinthium dissolutum, uel hyssopum cum melle superne

illiniendum. si corpus fuerit imbecillum lentem coquendo, & collo coquinario uel cribro, uel rhacco raro exprimendo et meli miscendo expressionem illinito, si aestus fuerit croco cum cēnomelle illinito, uel suc co coris, uel strychni, uel seris, facit etiam ad hoc, glaucium lubilliniendo oculum plurimum ex oculis potueris humor agere.

De unguinibus.

Libani drachmæ vi, gummi drachmæ vi, aluminis scilli drachma, sisidiorum drachma, dissolutis aqua illinito. & linito ex arescere. In uespera autem pānum mollem & lanā alligato, si tolleratur etiam interdiu. Quieta utendum plurima deambulatio. Omittenda balanea, & sol, & alia, quae insectant Legumina & bellaria, ab ira, retentioneq; spiritus, & uomitu, & coitu abstinentur.

Communis cura hulcerum oculorum, Ex Seuero

Oculus hulceratur cum extorsus aliquod inciderit. Cum autem ex hulcerum graude, uel abrosis, siue epiphtycote tunacula, siue ceratoide, uel ciliarum est, uel cāthorum. Curanda sane cōmuniter in unius versum cuncta, quae in oculo sunt hulcera præ cunctis totius corporis providendo

B ij

langori, quo redundans habitu abducatur sanguinis & uena detractione, uel purgatione, uel clystere, quod si his opus fuerit oībus, oībus erit utendum. uictus erit consituendus turbanti contrarius Tenuē nāc fluxum densabimus, crassum autem tenua bimus. at tenacem secabimus. Corrupeū & acutorum moderationem adhibebim⁹ & undiq⁹ naturalem bonam temperiem languēti exhibebimus. Aluus autem cibis solubilis constituenda perpetuo est, Frictione utendum plurima partium inferiorū, clémentibusq⁹ utendum deambulationibus, potu aquæ utendum, rariissimeq⁹ laudum, hulceribus oculus suffundendus, ut est asper adhibendus præstantissimū ad hul cera medicamen sananda, præcipueq⁹ ex succo tilis paratum. Quod si hulcus fuerit purulentum, coliyria sunt adhibenda cum succo tilis, atq⁹ ita infundendū. Tenax nāc ipsius facile sordem abradit. Cum tenacitate uero uim supprimendi, callandiq⁹ facilem habet, Quare s̄pēnumero in hulceribus solo tilis succo usi perfecimus, quod cupiebamus Quod si multa sordes fuerit, conueniat succo tilis mellis aliquantulum ammiscre.

Præparatio tilis.

Purganda est tilis accuratissime, & ablenda, s̄pēus aspergendo aqua dulci, eadēq⁹ pura in testaceo vase bene tosto. Est aut uas æreum ad coctionē uitandum, aqua deinde profundenda est, & alia pura intundenda, coquito ante focum molli igni, misnimeq⁹ sumido, abiectiatur prima & secunda coctio, quo omnis amaror profundatur, planeq⁹ abstergeatur, indito postea aquam purissimā operitoq⁹ diligenter, coquitoq⁹ quoad substantiam melle humidiorē, inde collato pāno aliquo, et tollito tilim, sed sati tibi erit effluens sponte succus eo utere ut dicitum est. Custodienda uero usq⁹ ad secundam, uel ad summū tertiam coctionē. Acutior nāc sit temporis lōgitudine. Cū autē pura fuerint hulcera, a succo tilis erit abstinentū. ac si profundiora fuerint hulcera utendum libano, uel potius libani collyrio. Cum autem hulcera corpulentiora facta fuerint plana, uel etiā profundiora evaserint, aliquantum admouenda collyria quæ cicatricem possint obducere, de quibus mox dicetur. Ac de communī hulcerū cura satis.

De incidentibus oculo bestiolis, uel glumo palearum, uel harena, Ex Demosthene.

Sin oculum inciderit culex, uel quæpiæ alia bestiola, altero conniuendo oculo, & languentem diducendo sponte bestiola ex ibit, sin harena, uel glutinus, uel acus, ace risue pars ulla, uel huiusmodi aliud, idem facere molitor. Si uero permanserit, dígito exime, aut aquam, uel lac, uel potius mellum cratum offude. Quod si magis haeserit oculo, medicamine utiori aliquo non polluesce, neque acuto ad eripiendum, cuiusmodi est ex melle.

De hyposphagmate.

Cell. li. 6.
Extrisec⁹ uero inter dū*(sic) iictus* oculū lāes dit, ut sanguis in eo suffidat) nihil com modis est, q̄ sanguine uel colūs bæ, uel palūbi, uel hirūdinis inūgere

Hyposphagma dicitur cum ex plaga aliqua fractis uel contusis in tunicis oculi uasis, & intra tunicam sanguis succederit, & subito manet oculi color cruentus appareat, postea uero liuidus. Hi certe curandi sunt iam memorata communī hulcerum cura, que ex sanguinis detractione sit, uel purgatione, et consequentibus albumenoui tepe factum infundendo, aut sanguinem turritis, aut columbae. superne autem lana imponenda, uino et rosaceo, et ouo alpergedo ipsam. et leui innectendum uinculo, de in sepius oculus excalefactandus spongia ex coctione absinthij, uel hyssopi potius. Extrorsus autem lana imponatur, uel aromaticum collyrium. Recte etiā conuenerit

strychni succus cū melle insusus, & rosmarinus suffumigatus cum æqua*t*i bitumine. Ad uetera uero hyposphagmata hoc facit in uas æreum rubens immittendo pueri casti urinam. dissoluatur cochlario gree in sole ad aliquot dies quoad succum satis remiserit, permittitoq; arefieri, resumendo mellum misceto, et utere. Apollonius autem ophites ad hyposphagmata & molopas collyriū huiusmodi expōit. Lapidis hæmatitæ sanguinis asinini; a corde arefaciendo in sole æquas partes, urina pueri pudici dissoluito, & cardameæ iberidis appellatæ succum immittendo, & pariter dissoluendo in fundito, præter collyria hæc impingito, & cum usus postulauerit cum salore infunde. Aliud, Lapidis hæmatitæ drachmæ. iiiij. sanguinis columbae aridi drachmæ. iiiij. husmani sanguinis drachmæ. iiij. gumi drachmæ. iiij. dissoluatur, ut dictum. & utere

De compunctionibus.

Cunctæ in oculum cōpunctiones, ueluti quiæ contingunt ex graphijs, uel aliquo eiusmodi post prædictam communem curam sanguinis turturis, uel columbae instilletur, statim a principio aliquantulum, uel oui albumen, & a principio exustiones sunt uerlandæ, calidacq; cataplasmata. post teru

um, uel quartum diem prius toto corpore euacuato. spongiis exæstuandus est locus, ut in inflamationibus oibus. collyria uero admoienda, quæ a morsu maxime sint a liena, & si impurgata uideantur hulcera, utendum conçio medicamine, & astere et similibus. Facit autem etiam Nili diarodo aqueum cum ouo infusum.

De sautiationibus profundioribus.

Cum autem profundius, & maius fuerit in oculo uulnus ut effluat, humoriq; oculi imminet periculum aduentum ne inflametur, & febris consequatur. Præ cunctis igitur in ancone detrahendus est sanguis. Quod si uires prohibeant (a principio nāq; nullum præsentius adiumentū est) omisfa sanguinis detractione, cōmoda utendū est purgatione, si minus, clysteribus subducenda est aliud oculus, uero suffundendus oui albumine, & cataplasma apponēdū ex ouo lecto cum uitello, adhibito rosaceo & uino suffuso clementer calefacto, & lana suscipiatur, sequentibus diebus exæstuar conuenit ex coctione rostarum, & melilotorum, & insundēdū lac muliebre cū ouo tepido. Cataplasmatis auiem utendum ad ardores perscriptis præscriptū ex capitib;.

papauerum, & melilotis, & croco, & pane illiniendo etiam opio paucō cū croco lasso, frons, & tempora, leuia sint cataplasma ta, et superius cilium solum diffigatur, quo diduci possit, & excerni illita lachryma obligetur leviter oculus. si qui non tulerint cataplasmata, illiniantur nili diarodo cilia, tē poraq; & frons, uæhementioribus exortis doloribus pilorum capitis tenuatio omitta, & cucurbitula agglutinanda inio et uertici adhibenda per noctem, quæ dolore suscitent nullū Circa quartum, uel septimum diem insfundendum nili diarodo aquosissimo, quoad cura egeat, uicius præbendus sorbitio, quo bono succo, & aluum moueat. Oportet namq; semper solubilem esse aluum, a uino abstinentū, effugienda quoq; omnia quæcunq; caput cōplent, irritatq; defluxum.

De ouali excremento.

Si uero cōpunctio oculo excrementum oualis humoris fiat, ut aliquatenus corripī oculus uideatur, siant quæ iam dicta ne inflametur, post ardoris uigorem, et hulceris balneum conferet, uinumq; tenue temperatum boni succi ad cōmode nutriendū humoremq; suppetendum.

Degrauedinis hulceribus, pals;

latibus hulceribus,nebula,
caligine,inustioe,illuuiione

Quæ uero ex humorum grauedine sa
cte sunt pallantes ex hulcerationes,uarie no
minantur. Caligo namqe pallatio, euagatio
qe est ex hulcerationis in nigro facta , quæ
nebuloso aeris assimulat colori ceruleo,mul
tum amplexa locum nigri,quæ cum in pu
pilla fuerit, nō facile cernitur,nebula uoca
tur,quod in nigro profūdus caliginis hul
eus,et minus.colore autem candidius,Epi
cauma . seu inustio dicitur cū nigrū oculi
asperatū in superficie exustus cinis colore
uidetur.Eclysma uero est sere factū hulcus
ex pure cum crusta,quam escharam uocat
nulla purgatione i nigro,uel albo.In nigro
quidem acto profundius , & sere in purga
tione,maiori abrosisone facta tunicularum
profunduntur paulatim humida,& effluit
totus oculp. Omnibus igitur pallantibus
hulcerationibus cum febri, uel absqe febri
factis medendum est . prius clystere alum
euacando,infundendo nili diarodo aquo
fiore,inter collyrii exhibitionem,infunden
do lac post paucos dies miscendū nili,chia
cum Apollonii , uel aromaticū.postremo
etiam non mixtis his est utendū.confestim
namqe cicatricem obducunt, & tenues cica

trices agunt,ac sere quæ non cernantur.

De argemo.

Argemum sit per iris circulum hulcus
culum albi aliiquid cōpræhendens,tū etiā
nigri,quod album uideatur . Cum igitur
profundius,et sordidius fuerit in iridis cirs
culum,cito etiam deletur.quandoqe proci
dit rhagoïdes,ideo medicaminibus cōpin
gunt in ipsis utendum a principio,ut sine
ardore sit hulceribus,et cōuersa oculi tuni
ca absit in crustam.

De botriis cauis.

Botria quidem uocantur, cum in nigro
sit cauitas,& angustia,& puritas hulcerum
punctionibus consimilis Colomata porro
dicuntur rotunda,et latiora bothriis hulce
ra punctionis similia , et minus profunda.
Hæc non sunt igitur acutis purganda col
lyriis , sed clæmentioribus nutritre oportet
cibis, præsertim quæ botria nuncupantur
Cauitates uetusæ clæmenter abstergi de
bent primo , inde coalescenda,cuiusmodi
dialibonum,cum plana fuerint,uel magis
caua Cleonis utendum medicamine, si mul
tum pus in hulceribus fuerit , melicratum
est infundendum. Alij uero coctione tiliis
constructum,ut iam dictum,ammiscēt alis
quantulū mellis,& qed uolūtasseque statim

Galen ex therapeutice libro
quartodecimo.

Medicus inquit quidam tempestate nostra expertissimus, qui oculis medebatur, & concussione capitum multos curauit spectos, eos in curru erectos sedere uolebat circumprehendendo caput utrinque ex obliquo, inde ita quaerendo. ut nos manifeste uideremus dehorsum ferri pus continendo hulcus inter purgandum ipsum, etiam pus omnino euaporabat. Cum autem hulcus in superficie sit, & superne, pusque plurimū introrsus, & intra hulcus continetur, ac me dicaminibus excutii non possit, expedit oculum compungere, in obliquumque pus educere. Haec chirurgia admittenda, cum loca sunt pituitosa.

De pustulis.

Pustulæ autem sunt in albo, & ciliis, frequentissime uero in ceratoide tunicula, & aliæ quidem in superficie. Aliæ uero profundo sunt. Constat namque ceratoïdes tunica ex quatuor tanque charilaginosis corporibus densissimis, et ualidissimis. Aliquando quidem sub primam chartilaginem contingit pustulam erumpere, cum nigriorem indicat colorem. Aliquando sub secundam quandoque sub tertiam. Cum autem color

albitur pustule sit, quod in sinu interiore est ratioidis tunicæ occultetur, Color nāque naturalis pustule niger est. ceratoïdes uero tunica alba est, cornibus simillima, quanto ergo magis in ceratoide occultitur pustula, tanto colore magis eminet, maioremque dolorum suscitat, & molestiorem. Nā siue ob magnitudinem frāgitur pustula. siue abrodatur ex acumine, ut chartilaginem exhuleret, facile in superficie exhulceratio sub medelā uenit. molesta uero, quæ in profundum dehiscit, periculum protendit cerato idis, ne reliquā in profundo tenue iſringatur ac ne humorem oculi offendat, prælertim si fractio ad pupillam eueniat. Ad pupillā enim, admodumque curati languentis loci, consequitur alterum graue. Coeuntibus namque in cicatricem hulceribus homo non videbit, & pier obductas cicatrices. At quo niam est quando per abissionē ceratoïdis procidit iagoïdes, facitque uideri superficie esse pustulam. Accuratus ista definienda sūt In superficie igitur pustula undecūque nigra est non admodum ad pupillam nigror. In iagoide uero procidens pars, uel alia est uel cerulea, id argumentum ingens, quod basim in circulum prolepsus rhagoidis inuenies albam. Colore siquidem albe est ce

Cels. li. 6.
de pustu-
lis oculo-
rum. & cura-
tione carum

ratores tunica, at etiam magnitudinem
pupillae minui contingit in lapsibus rhago-
idis, aut omnino figura commutari. neque
enim pupila figuram circumcurrentem in
prolapsu examissi custodit, sed aliqua ex
parte subuellit, diripiatur uideatur. Aduertenda
igitur iam dicta signa, & distinguendi a se
inuicem morbi, siquidem in morborum dif-
ferentia, curam quoque mutari necesse est. In
prolapsu namque rhagoidis magis utimur
obstruentibus, & expulsoriis, at in pustulis
utimur clamente distrahentibus. Curadeg
igitur sunt pustulae (ut multa paucis comple-
ctar) a spiritus retentione luce multa, deinde
potum, cibumque corripiendo, ut acuto clyisma
re uendo aluus maxime subducat. Tentare
dum etiam lacte aluum soluere, ubi neque acumene
neque pruriens neque in uomitu impulsus, nam
in talibus lac excluditur. Iure autem auiculae,
uel succo urticae, vel alohe, vel aliquo sim-
plici est soluenda aluus. Vexementes uero
purgationes euitandae, praesertim quae sto-
machum subruunt. Vincula uero, & implica-
tiones multas in his auersamus, quoniam
plurimum offendunt, non in his modo, sed
prorsus in omni langore oculorum, qui
ophthalmia nominantur ob succorū acumen
A principio igitur cataplasma impingendum

cum insedit ardor, leuiter quidem, sed late.
Oportet namque in tenuem panum mollia
iungere cataplasmata, & torso oculo obtende-
re, ut comprehendat ciliis & malam, & tenuis
Cum autem exaruerit tollendum, & aliud
imponendum.

Ad inflamationes.

Assumantur autem ad inflamationes, que
maxime congruant, ut ouorum tenuium ui-
telli soluti cum croco, & pauco opio, et dulci
uino pauculo, & pane, comoda etiam sunt
obstruentia, ut mala cyclonia tosta, uel cor-
tices mali granati in aqua cocti uitandum
ut diximus, ne obligetur oculus multum,
quia perniciosum est. Pacata autem inflam-
matione cataplasmatis abstinentia obpon-
dus. Collyria primo idonea Nili diarodo
cum lacte insulsum aquosum, procedente
cura etiam ex myrrha, & libano, & croco
admonenda. Postremo autem etiam hardis
na extorfus illinienda ciliis, Nili diarodo,
uel aliquo diacroco. Fronti autem acacia,
& hypoestidi cum croco, & aliquantulo
opio, exsolutiones a principio tepide ad-
hibendae. Nam intensae a principio inflam-
mationes exacutae, posterius autem calor in-
tendebus. Deambulationes uero, aliquippe mo-
tus a principio non sunt idonei. Balnea autem

C

a principio, & aliæ æstuationes. a uino est
abstinendum in tota cura, aqua potanda est
calida, pulmentaque mollia esse conuenit, &
quæ facile digerantur. In his fugienda est
sanguinis detractione uenis frontis, uel ad
hærentibus, procidit namque oculus inflam-
matur, & exhalceratio profundior.

Seueri de carbunculis in cilijs.

Cels. li. 6.
Soleat etiā carbuncu-
li ex infla-
matione
nasci, nō
nūquam
in iplis o-
culis, non
nūquam
in palpe-
bris.
Cum sint carbunculi de genere pusicularum
gignuntur aliquando in cilijs, morbum in
gentem oculo inuehentes. Gignuntur etiam
quæ appellantur crithæ, & phymata, & iō-
thi in cilijs, sed eis tumor est frequenter citra
inflammatum, nec admodum odorem fa-
ciunt. At carbunculi a principio rubet, uim
hahent non mediocrem, ut exurere oculum
uideantur, nec statim turgent ob immode-
ratum colorem constringi uidentur, superfi-
cies arefecit, uertexque crustulam educit. Car-
bunculus si difficulter distractu, diutius pm̄a-
serit, atrum eū locum reddir. Oportet igit̄
a principio, nō ad cataplasma, & unguis
na statim peruenire, sed clystere primo al-
ius ducenda est, inde purganda, lacte me-
diocriter decocto in sanguine, abūdatis bus
ad detractionē sanguinis e uena deuenientē
inde spongia exæstuandū, simplicibus prī-
mo utendū. Nā obstruentia & refrigeratia

adhibeas quādo arefacentia. A principio
figitur cum exæstatio adeat, extinguere sive
cum quærendo collyrium, dissoluentes illi
nimus rubrū oculi, et strychnus cum dulci
uino solutus, et iniectus carbunculo statim
nusq; uideri facit, atq; hæc ductio primo q
dem ughementer iuuat. At frigefacentia ca-
taplasma admota carbunculis in oculum
trudūt, quod a carbunculo defluit, et placat
exterioris inflammatus, periculum fuerit ne
ipsum labefactet oculū. Hoc enim strychn⁹
facit adhibitus cum musto tumorem leuat
sed replet oculū, carbunculos iam depastos
uarie curare expedīt, quod enim ab eis de-
fluit acutum, et lancinosum est, inde proxi-
ma depascitur loca, periculumq; est ne ocu-
lus offendatur, abrosis namq; his esse con-
suevit. Conuenit ergo suggere spongia, &
mediocriter oculum hauriendo purgare
coctione rosarum, uel batorum, uel capre-
lorum uitium. tepidior autem sit decoctio,
uel potius lactea. Quod si scaturientia fuerit
loca, quod multum depascantur, ciliorum
nanq; sepe sit delaplū ad huiusmodi flu-
xus hypocystidis, succū ammiscent aqua
& myrra, et acaciæ illinimus loca. Expedīt
certe ad curādū corpus materias colligere.
præcipue medias, nā medicamina admis-

C ij

dum efficacia loca non patiuntur, ut est rubigo, & id genus alia. Morbi namque, & si spes habuerit, oculus etiam ea priuatur. Nervosa siquidem loca, et praeципue nudata carne offenduntur a plurimis mordentibus, & per inde stuporem inferunt, Tunicam igitur malorum punicorum exteriorum praesertim acidorum, seruando cum lente, et interiorem abradendo, et dissoluendo cum exiguo melle, magnam afferunt utilitatem subitam enim purgatione faciunt, et humores illatos oculis aliquantulum sisiunt. Nam pinguis facientia pastus intendunt, pastione intenta uino coquere expedit mali granati cortices tostos solutos cum melle, qui impositi solvunt. Apollonius autem inquit carbunculis oculorum huiusmodi utimur medicamine spodii drachmis. iiiij. Lapidis scis si drachmis. ij. croci triobolo myrrae tribolo dissoluendo cum uino odoratio, quo ad exaruerit, misce creticum dulcis, uel alterius non acuti acetabulum, & dissoluendo assume, & subillinito. Amouet enim cruxulas, & purgas hulcera, seu morbus extra in ciliis siue in profundo sinu recordatur. Facit autem etiam ad fluxum, & ad inflammatum Sin dolor oculum tenet, subillinito hocce collyrio, et pastum subito siset plumbi sco-

rias dissoluendo, & abluedo drachmæ. iiiij. nardi arisæ drachma gummi drachmæ ij. oliuarum solidorum . cxx. succus cum acetabulo aquæ, immittendo succum, et collando, & dissoluto utere. Verum non est cataplasmatis multum inhærendum. Intendunt nanque tabem, & multum offendunt oculum, ut in pustulis dictum. Aliquantum ergo pacatis inflammationibus statim cataplasmata dimouemus, & ab carbunculis, & a pustulis. In locis autem inflammati circa aures locorum uitinitate languentibus splenium impone butyrinæ cerotes.

De canceris hulceribus in oculis

Ex Demosthene

In oculi nigro genita hulcuscula sine cicatrice dolorem facientia uasa parua habentia, rubentia carcinode nominata, que quam doces existimatur in cicatricem solidescere, resoluuntur absque manifesta causa. Discurrentes autem siunt compunctiones ad tempora usque, consequiturque defluxus mediorum humidi acutæ, & tenuis. & in oculo albugo & nigricia semper rubescit. cibisque carēt appetitus. Intenduntur autem ipsis uehementer dolores, cum illiniuntur acutioribus medicamentis. Fit is morbus, praecipue seni oribus ueustis lippitudinibus, & mulieris

C. iiij

bus, q̄b⁹ mestrua defecere totius corporis
cura diligens habenda. Mitigari autem ob
sunt uictu commodo, inde etiam ex medi⁹
caminibus, quæ pacare dolores queāt. Vi
ctus ergo sit huiusmodi. cum e somno sur
git ungito mediocriter corpus dulci oleo.
caput autem rosaceo aliquāto, uel omphacio
Explicitur obtendaturq; rhaccus oculo in
de deambulare iubero in loco obſitio tene
bris, ubi uenti nullus stridor, ne quatiat ca
put, q̄ maxime fieri possit, multo utatur, &
quietio ambulatu īgrediatur domum tene
bricam, nec collucentem. corpus perūga caput tamē ne friceretur. at spina, & infernæ
partes. inde sumat lactis aliquid mediocriter
cocti, sublato concreto acetabuli mēsu
ra. illata nanc⁹ acumina obiūdūt. solutam
habeat aluum. Quod si ad lac fuerit inepti
or. rursus immitte farinę dulci mediocriter
ammixio lupino, & sorbeatur. inde bina
oua absorbeantur. Diurnus præsertim ex
prandio somnus fugiēdus. circiter horam
decimā fricentur. sumatur panis cū aliqua
coctione, quæ tenax aliquid habeāt, ut sūt
oua sorbilia, cerebrum procinum coctum
in aqua. Ex piscibus murænam, narcamā
glauciscū comedat. Ex holeribus. maluā.
auriplicem lactucam, proferantur euām sal

sa, & laganum in iure avis coctum. pedes
suis, cuncta mediocriter cocta. uinum pota
dum est album, & tenue subacerbescens, et
ipsum mediocre, a falsuginibus autem om
nibus, & leguminibus prorsus abstinentēdū,
balanceo quoque, nīl urgeat laboris causa
necessitas, uel tarda concoctio & ne tum q̄
dem diutius cōmorandum, sed statim ex
eundum. Obsidēte autem dolore, & facto
defluxu, ac desuillatione illinendum medi⁹
caminibus, quæ sint purgādis idonea, hul
ceribus non uellicantibus, ut spodiācum ē.
& Cleonis, & similia, Instillandū in oculū
perpetuo est ouū, aut lac muliebre tepidū.
mitigat autem etiam lentis coctio instillata
aut arnoglossi, aut portulacę. Ad temporū
uero dolores Nili diarodō collyrio. Sinaūt
ob uæhementes ardores cataplasmatā co
gemur imponere ex capitibus papauerum
cataplasmate utēdum leuissimo. Iam dictū
est fugienda cataplasmatā oculis habentis
bus calidam affectionem. Abstergendum
autem ex capitibus papaueris cataplasma
te, & insuper croco, & lacte muliebri

De cicatricibus, uel leuomatis

Cicatrices omnes in nigro oculi albæ
apparent. Densecente nanque ceratoide
tunica, neque illustrante, subiectum sibi co

C ij

lorem cæruleum. Præcipue autem, quæ super excedunt, albiant, quæ autem planæ æque sunt albæ, at magis cauæ eiusdem forme coloris sunt cum nigro, quæcūq; uero obstruentibus medicaminibus ad cicatricē usq; curantur, magis hebetant, quod char tilagines multum densecant obstruktione at callosas, & ueteres, & crassas cicatrices cauendum ne curemus In huiusmodi nāq; necesse fuerit admodum acutis uti collyriis Ex uæhementi siquidem morsu, aliae oculi partes exhulcerentur, necesse est, Si uero etiā suffusio, & glaucitas fuerit, frustra cicatrices absterrimus. Præ cunctis autem expedit subextergerere cicatricem uolentibus uictu corpus conuertere, quo materia mediocris substernatur, & boni succi toti corpori. Expedit ergo ab acutis omnibus abstire, & falsoſis, & crassi humoris, necnon a multo uino, magnam habere turam honestæ concoctionis, mediisq; utendum boni sucii, in curæ tempore balaneo abstinentium ante cibum perungī debent, beneq; concoxiſſe, & capite, et toto corpore leues, subdueta prius altio, neq; cum e somno surrexerint, statim perungī, neque ante prandium Auertenda sunt cicatrices denudantia. Diffillationibus autem aduenientibus ex me

dicam inum acumine & ardoribus, & resolutionibus est, cum cicatricum hulcera fiat profūdiora, inde compelluntur rursus obſtipantibus, & impingentibus uti collyriis cicatricesq; densiores efficiunt.

Ex Galeno.

Materia attenuās cicatrices, & leuoma ta est huiusmodi, ut uidetur ea quidem sit in eis, quæ possint attenuari, inediocribus utendo medicaminibus. Abstergendi autem non minimæ participant potentias com bustum, & aeris squama, & eius flos, & exusta chalcitis. Si dissoluta haec fuerint adhuc uim abstergendi habent, tanto imbecilliora effectu, quanto minus mordent. At qui etius utemur eis, quæ minus mordeant. Inter haec ualidiora sunt misy, & aerugo, & pīnde callis ualde congruunt. Quidam his adiiciunt cicidas medicamen ad obstruendum uæhemens. Uæhementius autem est ad obstruendum cum acumine chalchans thum temperatus sit multo exustum, & locum, squama ferri eiusdem materiæ, cūctaque obstruentia multum substantiæ sunt terres stris, asperitates, & duricies, & callos liquefaciunt, sicut misy, & rubigo, & id genus alia. Quæ autem in genere luccorum sunt, sicut omphacium, & hypocilis, glauciūq;

C v

acacia abluitur , facile in subunctionibus cum lachrima. Abstergētia uero sine mor su sunt , cerui cornu ustum , & caprarum At libanotus tradissimā participat abster gendi potentiam sine dolore , concoquī turcī facile. Animalium autem iam dictos rum cornua abstergendi uim habent non sine dolore , neque uim concoquēdī habēt , quæ frigida , aridaq; sunt temperamentis , libani cortex quidem ipse quoq; plurimum Deficit ab iam dictis multum cōcussio fras et per onera libani , quam uocant manna differt a libanoto , quod obstrucionis ali quantum admittat. Conferuntur nancē exīqua quædam corticis fragmina. Itē ab ster gens quiddam habet etiam , quod uocatur armenium , quo pictores utuntur , & a stramentum indicum , ob hoc minime in flammatis hulceribus sine molestia cohæret . Mixtae ferme esti pote statis alohe , sis cutrosa , habet enim quiddam amarum , quod abstergens est . habet etiam quidam obstruens , quod cogit , & in ciratricē obducit hulceus. Sales uero ammoniaci , & lapis asius , flosq; ipsius ualidissimum me dicamen. Quare impetiginosis in ciliis affectionibus congruit , ex aromaticis medi caminibus , his commode ammiscentur ca

sia et malabatum , et amomum que distra hendi sūt potestatis , participantiq; obstru ctionis commune in omnibus est , ut nosse oporteat abstergētia medicamina quæcū q; mediocria sunt , & quæcūq; duricē , & callos liquefaciunt , ea oīa etiā cicatricibus alperis cōgruūt.

Auxilia ad cicatrices , & leucomata.

Dracontii habentis semē in terra occul tum simile piperis cape , et dissolute cū mel le , et illinito. Aliud. Ad cicatrices , & hebetem uisum. rutæ semenis drachmæ .ii , armeniaci manipuli .viii. salis ammoniaci mani puli .iiij. ammoniaci suffumigationis mani puli .iij. arido hoc utere. Aliud. Hirundinum iuuenum , uel hirundiniorum pul lorum aufer capita , et exurito ī aula , et dissolute. impone in uase fistili , et utere. Præstā tissimum nancē adiumentum est percussis oculis.

De oculorum imbecillitate , Ex
Demosthene.

Cels. li. 6.
ibecillitas

Imbecilles dicuntur oculi , qui nec albū oculorū nec plucidum , nec ruffum spectare queunt ex q; qdā sed tali causa oblata lachrymas fundūt. prg interdiu sertim inter legendum. Differūt autem hi satis , nos ab rhœadicis , quod rhœadici absque ulla cū nihil exuritus causa lachrymāt. hi autem causā cernunt.

nacti. Sunt igitur curandi deambulationibus, cursibus, exercitiis partium supernarū cum frictione, & spiritus retentione, capite raso, frictione leui oculorum post exercitia & frigidæ aquæ in caput infusione. aquæ potu quoq; utendum, uictuq; mediocri, cōfert etiam legere cum clamore, ac scribere. medicaminibus si quando utēdum sit utatur obstruentibus et refrigerantibus, necnon emplastris

De myopia.

μύωψις Myopes dicuntur ex genitura ipsa parū & prope cernentes. magna uero, & longe spectare non possunt, cum legunt declinat in librum oculos, ac qui inæquales scordi phthalmi, qui æquales habent oculos, eos rum affectio non subit remedium ullum. Sunt autem lusciosi.

De nyctalope,

νυκτάλωψις Nyctalopa autem uocant græci cum cōtingit interdiu quidem cernere per solē obscurius noctu porro nihil. Hoc sane fieri uidetur ex quadā capitī imbecillitate p̄fserit ob Optici spiritus crassitudinem, reli quosq; circa oculum humores, necnon tuniculas. Aliquisbus autem contingit, noctu quidem melius cernere. interdiu uero de terius, noctuq; lucente luna non cerni hoc

sane raro. Hoc autem primum pluribus conuenit.

Curandi uero sunt, q noctu non cernūt bene habentes, ut detra hatur ex ancone sanguis, & canthor. Qui uero humores malos purgant, medicami ne uicissim iato, inde post generalem euā cuationem utēdum est apophlegmatismis perq; nares purgare cōuenit, & sternutamēta mouenda Errhinū autem ipsiſ hoc maxi me congruum, piper uuæ agrestis manipu li. ii. sinapis manipulus, ipsa secando colan doq; īmitte teuili radicum succum, ut mel lis humidi complexum habeat, pariterq; diluito, ī ſude in nares, iube q; auellere, hoc q; facito ad dies septem, uel latēr quinq; uitorq; alliis errhinis iam prius descripis, ubi de nasi diximus egritudinibus, bibanq; ante cibum hyſtopum, origanum, rutā. Vicitus uero omnibus sit attenuans, quæ si minus ualeant, rursus purgamen dato cuius iusmodi est hoc, scamoniq; quidem tribolū castorii uero obolos. ii. & talis triobolum ibecillioribus scamoniq; obolos. ii. immite. Hęc enim purgatio ſaepē statim morbi amouit, aut multo melius conciliauit Post dies autem paucos dato purgatoriū pitū ita, quod etiam bilem agat, quēadmodū hoc colocynthidis oboli ii. scamoniæ. obo

Erophis
lus.

iiij. alohes oboli. iiiij. sume catapotia sex
datoq; mediocris habitus mortalibus. ij.
ualidis autem cuncta. Illiniendi sunt oculi
melle serues facti suffundendaq; cuncta hu-
mida, uel oleo uetusissimo similiter inuige-
di, uel alumine scisso usto intesta drachmis
ij. salis ammōiaci, uel cappadoci drachma
dissoluta cū melle subūgito, uel cyclamini
succo cū melle, & lacte muliebri, uel hygē-
selle cum melle. Continuus autem auertē-
dus est usus acutorum medicaminum. Ac
continue utendum est oleo uetusissimo. uī
detur aliquibus iuuare hirci hepar iostum
cum sale sine oleo calidissimum mansum.
Alii autem coquendo iecur uisum uaporī
obducunt calefaciendo oculos. Opitulae
etiam elaterium cum melle illitum, & fel-
pūdicias, aut capræ agrestis, uel hirci. Vniuer-
sus certe uictus attenuet, a principio absti-
nendum a uino est. auertienda vero crassa
reddentia omnia, noctu melius spectatibus
Interdiu autem deterius sunt, qui putent
multum attenuandum esse spiritum, uel tu-
nicas rarefaciendas, disperso spiritu uisum
obscurari. noctu vero densescente, & cōsi-
sistente mouere sensū, expeditq; in his mas-
gis firmitudinem oculo indere. Erophilus
contra, ubi de oculis loquitur, interdiu nō

scere linum, trahente deinde acum pone-
re, lini duo capita appræhendere, & per ea
erectio ungue, si qua parte oculo inheret,
manubrio scalpellū diducere, donec ad
angulum ueniat, deinde modo in u. cern
remittere, modo attrahere, ut sic et initium
eius, & finis anguli reperiatur. Duplex enī
periculum est ne uel ex ungue aliquid relin-
quatur, quod ex hulceratum uix ullam res-
cipiat curationem, uel ex angulo quoq; ca-
runcula absindatur, quā si uxementius
unguis ducitur sequitur ideoq; decipit, ac
si abscissa est, patescit foramen per quod po-
stea semper humor descendit, rhypada grē-
ci vocant. Verus ergo anguli sinis utiq; no-
scendus est, qui ubi latissimis consitit, nō nimis
adductio ungue, scalpellus adhibendus est
deinde excidēta ea membranula, ne quid
ex angulo laddatur, eo deinde ex melle lina-
mentum super dandum est, supraq; linteos
lum, & aut spor glia, aut lana succida, pros-
ximisq; diebus diducendus quotidie ocu-
lusest, ne cicatrice inter se palpebræ glutis-
scatur. Siquidem id queq; tertium accedit
periculum, eodemq; medo linamentū im-
ponendum. ac nouissime inungendū col-
lyrio, quo hulcera ad cicatricem perduca-
tur, sed ea curatio uere esse debet, aut certe

ante hyemem, Pterygiorum hæc curanda
sunt, quæ aucta in nigri insurgunt, quæ vero
parua, & in albo sunt, ea medicaminib⁹ sunt
attentata, ut corripiant.

Medicamina ad pterygia

Corripiunt autem abunde unguis, quod
ex chalciti, & cadmia aridum ploricum ad
angulos impetiginosos delcriptum, & hu-
i si modi, & rhyptica, Nempe absurgentia
cuncta collyria, quæ staphylomatis congruit
Archig̃es ait ad pterygia chalcates drachmæ.
ij. salis ammoniaci drachmæ. ij. gumi
drachma. aceto diluantur. linamentum in
posito collyria, & utere. Probatur hoc mul-
tum. nam absunit statim pterygia chalcis
tis conbusæ drachmæ. xx. chadmiæ. drach-
mæ. x. squammæ rufæ drachma. piperis
drachma, utere. Aliud est auferens funditus
pterygia. chalcantes usæ drachmæ. ij. eris
combusti drachma. aridum admittit inter
auferendum cura diarodon, uel diacrocō
collyrio.

De chalazia palpebrarum.

Alia quoq; quædam in palpebris huic
non dissimilia nascuntur, sed neq; utiq; su-
guræ eiusdem, & mobilia simul, atq; digis
to huc, uel illuc impelluntur, eoc; chalazia
uocant, cū euersis palpebris apparēt aliqua

excedentia rotunda illusoria similia gradi-
ni. unde & nomen habent, quibus discillis
humor educitur similis oui albugini, cura
habenda. Subuertantur palpebræ, secetur
q; scalpello, educaturq; humor. fricitur arti-
do ærisusti, drachmæ. ij. squamæ drachmæ
sandaraces drachmæ. rubiginis. salis ammo-
niaci drachmarum . iiij. croci drachmarū.
iiij. myrræ obolorū. iiij. dissoluū his utere.
Fit aliquando extra palpebras chalazia,
subdura. fabis consimilis. Hæc si quis uios
lentius attingat, dolores suscitat ingentes.
quandoq; exolutiuit, quæ incidi debet ab
exteriori parte, dein scalpelli manubrio di-
ducenda ab integris partibus si uelis cura
re medicaminibus his uitior. Ficus agrestis
grossos coquito, inde impingito, aut ipsa
ficus folia.

De crithe, seu posithia tubercu- lo palpebrarum

In eadem palpebra super pilorum locū K³ 84
tuberculum parvulum nascitur, quod a si-
militudine ordei a græcis crithæ nominat
Tunica quiddam, quod difficulter matus
rescit, comprehensum est. Crithen inquam
seu posithiam uocant, cum in palpebris, ita
(ut dictum est nascitur) facilem admittit eu-
tam, sansa pomì calefacta, uel calido pane

& cæra alba calefacta, uel muscæ caput ab
hiendo reliquo corpore cristen fricando,
uel galbanem, & nitrum aliquantum im-
ponendo, uel in sy crudum paucum cōmos
lefaciendo, & breue nitrum implicando
imponendo. idem præstant fucus aridi cocti
cum cænornelle, dissoluto cum pauca gal-
bane, uel sagapenum cum aceto dissoluto,
& illinitio calefaciendus eriant locus spon-
gia, & pane calido, post excretionem humo-
ris, melle utendū, inde ad hulcera collyrijs.

De ganglijs. atheromatis. steatomatis.
meliceridib⁹. in palpebris tuberculis.

Cels. li. 7.
cap. 6.
Hec uenire in qualibet parte cor-
poris possunt, reliqua certas habent sedes
de quibus dicam oris uero capite In hoc mu-
ta. uariaq; tubercula oriuntur ganglia. me-
liceridas, atheromata, nominant. aliisq; eri-
a innum uocabulis. Quædam alii discernunt
quibus adiiciuntur steatomata, quæ quās
uis, & in ceruice, & in aliis, et in lateribus os-
riris solent, per se tamen non posui, cum oia
ista mediocres habeant differentias, ac ne
periculo terreat, necq; diuerso genere cureret.
Oia aut ista ex paruulo incipiunt, et diu pa-
latimq; increscunt, & tunica sua includunt.
Quædam ex his dura, ac renitentia. quæ
dam mollia, cedētiacq; sunt. quædam spatio-
nudantur. quædam testa capillo suo pēta-

mant, sereq; sine dolore sunt, quid in tuis
habent ut coniectura præfigiri potest, sic.
ex toto cognosci, nisi cum eiecia sunt, non
potest. maxime tamen in his quæ renitunt
aut lapillis quædam similia, aut cōcreti, cō-
fertiq; pilii reperiuntur. In his uero, quæ ces-
dūt, aut melli simile aliquid, aut tenui puls-
ticolæ, aut quasi rasæ chartilagini, aut carnis
hebeti, & cruentæ, quibus aliqui colores
esse consueuerunt, sereq; ganglia renituntur.
Atheromati subest quasi tenuis pullicula
meliceridi liquidior humor, ideoq; preslū
circūfluit. Steatomati pingue quiddā idq;
latissime patere consuevit, resolutiq; totam
cutem superpositam sic, ut ea labet, cum in
ceteris sit astrictior. Curantur itaq; gāglia
cerotis, & malagmati, quæ dicentur ad gā-
glia, & aqua calida offusa. Nerui enim est
cōtractio ganglion. At melicerides, et ex
igua steatomata, & atheromata curantur
aliquando. exurente medicamine imponē-
do uertici, quoad in profundum cutem ex-
positam protrudat, inde post lapsum crus-
siæ cyathiscus melotridis adhibetur, qđ si
ausseri non queat, colliquesiat subiecto
medicamine. sandaraces drachmis. ij. arse-
ci drachma. squamae æris drachmis. ii. elles-
bori nigri drachma. elaterij drachmis. ii.

E ij

charta combusta cum rosaceo ,Cauēdum
ne in chirurgia latum tenidium auferatur
ne utero si sit oculi

De ægilope fistula oculorum.

Et iam num in angulo, qui naribus, quæ
conthum vocamus græce propior est ex
aliquo uicio, quasi parua fistula aperitur, p
quam pituita assidue destillat, ægilopa g̃e
ei vocant, idq; assidue habet male oculum
nonunq; etiam in exercio osse u'q; ad nares pe
netrat, idq; interdum naturam carcinoma
tis habet, ubi intenæ uenæ, & recurvatae sūt
color paler, cutis dura est, & leui tactu irri
tatur, inflammationemq; in eas partes que
coniunctæ sunt euocat. Ex eis, qui quasi car
cinoma habent, curare periculorum est, nā
mortiem quoq; ea res maturat, eos uero q̃
bus ad nares tendit superuacuum, neq; enī
senescunt, At quibus in angulo est potest
adhiberi curatio, cum eam non ignorant
sit esse difficultem, quantoq; angulo, propi
id foramen est, tanto difficilior est, quoniam
perangustum est, in quo uersari manus pos
sit, recenti tāui re mederi facilius est, diffi
cilius etiam curatu morbus ob corporum
tenuitatem, uitiis, toq; proximo osse ad oculū
pnicies immittitur. Cum primum ergo
scipit ardor, statim in primis diebus tēāda

eius expulsio, locum dum taxat illinendo
collyrio aliquo expulsorio & torpescat. ēte
Quod si ardor nō cedat, curandus est alns
ardoribus, distrahentium med:caminurn,
quæ circa morbum exerceant. Nam oculū
acutis, & languens locus pariter ægrelicet.
Ego inquit Actius, in needum trālmutatis
ardorib⁹ barbaro uel legn, uel athēa, uel di
theon uel diroxeli emplastro uēdo distraho
et subarefacio apostema.

Aesculapius autem medicam⁹
na ad Aegilopas huiulmo
di scripsit.

Elecrebe succi, quam agrestem portulacā
uo cāt quidem, uel paruum semperiuum
strychni succum ana unciarum vi. libani,
drachmarum viij. galbanes. unciarum:vi
masticas unciarum, iij dissoluēdo libanū
coque. Cumq; dissolueris galbane prius
mollitam immitte, nam masticen omitti
m̃. Aliud sel porci in sumo arefcat, inde
ponat exhalcerato ægilopi.

Admodum laudatū ad uetus
destillationes.

Viperarum capita exurito multum in
aula, & disolutio cinerem ipsorum cum a
marorum lupinorum coctione. & illinito
tempora, & mirabere.

**Circa temporum musculos cataplasmatas,
et regluratiōes & unctiōes.** Ex Seuero.

Cum choregia nempe destillantia, naris
umq̄ obſtipatio fluxuum in oculos ex im-
minentibus superne locis sit. Hemigranīæ
enī, & stupores, & profluxus capitis au-
gent oculorū dolores, unde etiā his brevia
ſunt ferenda auxilia. Utendū itaq̄ agglu-
tinationibus, & unctionibus, ut dictum eſt,
in quibus stillant oculi, & quibus que ſunt
circa frontem, & tempora uasa ſublata ex-
tundūtur. Nam ſi grauedo non ex eis, que
circa frontem & tempora, & palpebras ua-
ſa accidit, ſed ex eis, que in profundo ſunt
glutinamenta, & unctiones magis offendunt.
Præterea ſi ſine inflammatione deſtillationes
ſunt oculorum cohibēt glutinationes
Ardore uero adūtate extendit magis pre-
mendo ex circumfusis locis in ardore im-
pulsi humores. Ex ſilagine igitur & ouis, &
libano compoſita glutinationes auerſadæ
Nam arefacia explicant uasa, & deſtillationes
augent, at que mollia perdurant extenſi-
onem non faciunt refrigeratione, et obſtru-
ctione uasa corripiunt, hiſ utendū. Cálida
igitur diſtemperantia offendens eſt, crocū
opium, myrrham, libanū que dissoluēdo
cum aqua, ut in ſapæ crassitudinem perue-

nſat, inungimus, & hiſ in ſomnum prouo-
cando doſorem amouemus, & fluiatiles
ſiratiorē pariter diſſoluti cū alohe idē pre-
ſtat. At poligōū cū mastiche diſſoluū et il-
liū cōciliat et mādragorē cortex cū libano
ad hoc mirifice facit, & mastiche cū ſucco
bräſſicæ illotæ diſſoluta ſubare facit mirific-
ce, & fabrorum ferrariorum æthale, quam
uocat hepheliū aliquantulū cū ouo inix-
ta, & cū ouo exticta i frigidis diſtēpe. ratiis,
et hirūdiū ſtercō cū mastiche, cū oui albūſe.

Totius capitis unctio. Ex Seuero

Caput rotum calida diſtemperantia cō-
præhensum cū rati acacia cum uino ſolu-
ta illiniendo. Eſt enim acetum uitādum in
huiusmodi capitis unctionibus facit etiam
ad hoc terra ſamia diſſoluta cum arnoglo-
fi ſucco, uel ſtrychni. At ſi cauſa fuerit frigi-
dior, ut manifesto languens capitis ſentiat
frigiditatē, et ſtillantem lachrymam frigidā
Contraria calidæ affectioni auxilia ſunt ad-
hibenda. Cardamum nanq̄ cum ouo diſ-
ſoluemus, & thassiam cum ſinapi aceo diſ-
ſoluram plurimum prodeſt. Libyci quoq̄
cochlii cum libano ſoluti cum aceto multā
profluxus delationem ampurant. Hirūdi-
num quoq̄ nidus cum ſuo ibidem cōper-
to ſtercore aceto mixtus molesis hemigra-

E iiiij

niciis succurrat, medeīq; doloribus, euphorbiūq; cum acetō dissolutum. Vt eis etiā descriptis iam smegmatis in ueteribus capitis doloribus.

Cataplasmata lippientium Dio
scoridis.

Mitigant impacta iſflammatus oculorū batu folia, aut halsines, aut triboli uiridis, uel protulacæ, uel semperuui, uel polygoni, uel seris, uel corii, uel cupressi uel hyosciami folia soluta, uel colocynthē abrasiones, uel peponis caro, uel cydoniorum coctio, uel ipsa papauerum capita toſta dissoluta impacta. Ut ilis quoq; panis aqua aspersus, disſolutus cum aliquantulo rosaceo imposito & ouum cum rosaceo, & uino diſiectum, ſumptum lanæ obuolutione, & impositū uel ouis toſtis, aut elixatis ſi ſumatur uitellus cum croco aliquanto, & opii ſafeli magnitudine cum coctura diſſoluendo imponito. Aliud Aesculapii ad ingentes graudeſtes, & dolores, roſarum aridarum drachma, opii drachma, croci drachma ſumatur. Paſtilli ſiant diaglyceon, in quibus melilo ta cocta ſint, & cum opus fuerit ſoluito cum uino dulci, & pane commiſcendo iſpingito. Aliud ad maximos dolores, & uigilias, pſili ſemen in aquam immittit ſeruentem,

finito aliquantulum, & cum diſſolutum ſu erit peruertere, & perturba, ut emplasiri modus fiat, & inpinge oculo, & ſomnum faci es ſuauem. Aliud aridum ad acute cernē dum experientia compertum uerum. Cad miæ drachmæ. viii. foliorum drachmæ. viii nardi ſpicæ drachmæ. ii. piperis, croci, arſei ci. ſalis ammoniaci, chelidoniae ana drachmæ. ii. arthemisiæ foliorum drachma, cum diſſolueris omnia utitor. Humor ad acute cernendum malorum granatorum gra norum ipſorum ſume ſuccum, immittit in uas teſtaceum leuigatissimū, & densiſſimū, & linleo tenui circumligato, depone in ſole, quoad crallitudinem mellis habuerit, & tantumdem inde imponito mellis, inde aſſeruato in uafe teſtaceo, quod quo magis inueterauerit eo crit meli. Cum dormire igitur uenit ſublinito leuiter oculos, hoc pīſtoribus, hoc fabris argentiariis, hoc ſenibꝫ hoc omnibus deniq; ſaluberrimū. Aliud Hirundinū pullos uiuos in aulam cōiicitio & illinito ſorinsecus totam torre, & diſſidue cinerem cum melle utitor. Ego, inquit Aetius, arido uſus ſum ad leucomata. Ad Aetius ſuffuſiones incipiētes mel, oleum antiquū & marathri ſuccum, que Erafistrati hygra admodum utilis ad empheſemata prurigi

tosæ, & pforophihalmias, sclerophihalmias,
as, trachomata, & inueteratas lippitudines
ad aures purulentas, et hulcera que difficulter laueniur & synanchen, & in ore, & in pudendis passiones. æris ambusti drachmæ
ij, myrrhæ unciae, iiij. m. sys tosis drachmæ.
iiij. piperis drachma. croci drachma, & dimidia. uini austeri atiqui cochliaria. iiij. dulcis cretensis cochliarium & dimidium diſſoluendo tere cum uino, cum coiuenerit immitte dulce cretense & colligit, coque in uase æreo molli igni quoad mellis crassis studinem habuerit, inde repone in pyxidæ ærea.

Casii ad acute cernendū, & glaucoſes, & ueteres lippitudines et obtulos uis et caligines plurimum laudatum

Fel sumatur tauri, quicquid in uesica continetur reponatur in pyxide ærea, sinito ad dies x. inde immittit myrrhæ, croci, opobalsam ana drachmas. ii. piperis grāa. xx. mellis optimi ut attici duplum quantitate dissolute omnia, & in uas æreum mitte & coque in molli cinere pariter omnia, et in uas æreum sine, quoad mellis habuerit crassitudinem & repone in ærea pyxide inde uire. utendo tum demum intelliges quātum

possit. Aliud Theriacæ andromachi drachmæ. iiiij. succi cyrenaici drachmæ. vi. opobalsami drachmæ. ii. mellis sine sumo drachmæ. v. cum uino dulci ueteri dissolendo prius theriacam immite opobalsamum, & mel, ac utere. Aliud ad suffusioes adeo præsentaneum, ut intra dies quinque cernant ægri mirificum aiunt adiumentum facitq; etiam ad asperitates palpebrarum raro tale habetur medicamē. adeps uiperæ fel galli albi, chalcanthus, ruta agrestis sucus. lac caninum, opobalsamum æque ex omnibus utere pro chalcantho non refert si chalcitum sumas. Alius quod tātopere probat Aetius, ut nihil supra statuimus hic quidem nos eminentiora, et quæ maxime probari solent a præstantissimis medicis nō congerere omnia quod si facere uelimus finis libro esset nullus, ait ergo id se magno labore assecutum, magnoq; munere facere q; ad omnia iam dicta multo meli, & ad asperitates palpebrarum & earum infirmitatē sumat itaq; cadmiq; drach. viii. æris combusti drachmæ. iiiij. croci drachmæ. iiiij. eritis arboris fructu drachmæ. iiiij. acaciæ drachmæ xii. gummi drachmæ. xii. opij

De non uellicantibus collyriis,
Galen.

Eorum quæ non uellicare dicuntur quædam sunt terrestris essentia absqꝫ manifesta frigiditate, uel caliditate, in horum medio constituta, & horum ipsorum quædam parum frigiditatis habent, uel caliditatis, quædam prorsus nullā talē uim indicant, totū nimirum ipsorum genus emplasticum est contrariam uim habentium opilantibus cuiusmodi samia stella. Magis enim tenuiū est partium q̄ sit, quæ samia terra simplici nomine nuncupatur cum abluta sit bula et cinis ipsi terro, et cadmia cōbusta, et abluta, hac quiddam est abstergens, siue post ustio nem, siue absqꝫ ea abluatur. Buiæ autem & cineri obstruens quiddam est, uelut cōbuso et abluto plumbo. Est namqꝫ sine uellicatione, et cerusa diluta, eandē sere habent quam ustum & lotum plumbum uim, at qui est citra uellicationem, & tiliis coctio, et oui albumen, & tenue, & lac boni succi gessere in hac specie putandum. Gummi aut & tragacanthus, siyymi illorum ualidam indicat uim obstruendi. Exoluitur autem ablutum, ut prope accedat ad non uellicādum. Alterum genus est breuem habentiū morsum quod ipsi aliqua ammisseantur quæ parum obstruant cuiusmodi sūr rosæ & libanotus, iter paucā liabētia opilaione

cernentes inquit gūmi. crocodiliterrestris sterlus, misy, sel hyānæ dissoluto cū melle subter illinito bis in die, & seiuino dato iecur hirci, Alii putat poti⁹ id faciēdū, noctu nō cernentib⁹. De hebeti uisu, Ex Galeno Heberudo autem uisu est obuisitas cernendi, pluribus exorte de causis aut optico spiritu densescente, aut tunicis densescētibus, ac crassescētibus, aut in oculo humoribus crassis, & glutinosis affectis, Continet autem hebetem fieri uisum eorum, qui longo oblanguere morbo, & qui capti suere ingentibus mœroribus. In senibus autē densescunt humores, & tunicae, & opticus spiritus sit imbecillior imminutio multa et collapsus, & uelut sordidatio optici nerui tunicis oculi densatis, & crassioribus esse. Etis Senum nāqꝫ humoribus in oculo cōminutis, minore desuper ueniente spiritu in pupillam, defluit tantum s̄pē tunica cēratioes, ut alii quidem senes prorsus non cernant. Alii uero male, & uix modo cernat, sicidū nāqꝫ sordē afferētes, ut uelut rūsca dupliceſ. Adiumenta uero hebetē habētis uisu cōmuniter ex eadē sere componūtur materia, ex qua in principio suffusionum quædam impacta memorata sunt collyria quædam humida, quæ duris inflammatiōnibus congruent tunicarum. quædam arida

de quibus mox dicetur.

De obscuritate, atq; caligine, Ex
Demosthene, et Galeno

Caligo est omnino, uel multum cernendi
impedimentum absque morbo manifesto
in oculo, pupilla apparente pura, & alios
quidem paulatim morbus obsidet. alios
autem confessum inuadit, ut parum admo-
dum uel aliquando non cernant Paulatim
igitur oblidientis caliginis multe sunt causae
quaes de obtuso aspectu iam dictae sunt. Cō-

Cels. li. 6. fertim autem collabentis, aut opilatio est
Caligare optici nerul, crassis, & glutinosis humoribus
uero oculi in ipsum statim incidentibus, uel paralysis
li non ipsius nerui. Præcedunt autem hunc mor-
ex lippitu būm continua incoctiones, & potus intē-
dine. non perantes, sub sole commoratio, exustio ca-
nunq; etiā pitis, uel refrigeratio, uel post cibum iugis
sine hac lectio, uel balanea similiter continua inci-
proper bo, & uomitus inopportunus. coitus immo-
tenebitur tenueratus, et intempestiuus, & uiolenta spiri-
imbecilli tus retentio, ut tubicines faciunt. Hæc nimi-
tatem ue- rum, & id genus alia immoderata cum su-
aliam con erint, hebetem uisum reddunt. at supra mo-
tuerunt. dum caliginem obducunt. Fit quandoq;
etiam caligo ex uæhementi capitis percussione,
uel lapsu ex sublimi dissoluto, luxatio
ue quandoq; optico. aliquando fractio, uel

quod omnium placidissimū est, ualida con-
cussione humorum multitudine illata, qui
opticum obstruunt neruum. In meatus igi-
tur luxationibus tarde mouetur ocul⁹, aut
proflus non mouetur. Cum uero ui per-
cussionis capiti inflicte, aut casu frangitur
cerebri meatus. Primo quidem uacillatio
oculus euadit, postremo autem cauatur et
recedit. Cum porro humorum multitudi-
ne crassorum, uel tenacium opilationē stan-
tim meatus subit citra aliam causam capi-
tis grauitas consequatur, necesse est, prefer-
tim introrsum in oculorum radicibus, con-
festin obsecriores oculi effecti curandi sūt,
ut sanguinem ab ancone detrahamus, si
redudans fuerit æger. Celerrimum ac pre-
sentaneum est auxilium sanguinis e uena
detractio, inde paucos post dies, collo inne-
ctendum uinculum, et astringendum, cum
circa frontem vasa intumuerint, remitten-
dum, tertioq; idem faciendo motu spiritus
& humorum uiolenter fluctuant opilatio-
nes, inde tumentes, eleuatasq; uenas utrin-
q; ambas ad nasum discindere cōuenit, ua-
lideq; euacuare Sunt enim qui referant ex
eis encathiis appellatis uenis ad tria usq;
eduxisse acetabula inde statim cucurbitula
cum scarificatione inio admoueda est. Ac

D

edit enim sape, ut statim admota cucurbitula homo rursus uideat, nec tam satis hoe adiumentum haberi debet sed uis reuocanda. tertioq; die purgandus est, inde uictus instituendus. Qui uero pauci fuerint sanguinis, a canthis statim sanguis educendus est, inde cucurbitula inio admouenda, inde purgandum. Vicius autem maxime apius, alium soluat, quod nutritiis comparabitur, ut in primis bene concoquatur prout uidebimus, ad aliquor dies aliohen potiā dabimus catapotii cum terebinthina. Prodest quoq; enīci succus cum melle. Infernum quoq; partium exercitiis utēdum est, pluribusq; deambulationibus in opertis locis, uitādusq; uini potus, prorsus exhibētus aquæ potus, uitandum quoq; omne nutrimentum spissum, nec non iugis coitus ac sub sole calor, neq; amāda ablutio, neq; interdiu dormicndum, neq; post cibū mortum esse uāhemeniem conuenit, uel ne quidem legendum, uel scribendum. fugienda ira, furor animi, cura ualida, stupor ingens & exitialis metus, præcipue post cibū, contumeliam uomitus. Diluenda autem quentis die facies aqua frigida, presenti in pluvia, totum corpus alia irrigardum. uetusq; autem morto, per nasum purgandum est caput,

naribus inferēdo, qua de cephalgia mōrata sunt. Utendum etiam ibi memoria apophlegmatismis, oculorum autē subunctio, uerusto iam morbo. Primū quidē simplicibus fiat, uelut melle sumi experte, uel ueteri oleo, postea utēdum compositis. Commune autem ad omnem caliginem, & hebetudinem etiam hoc. Videtur etiam facere ad tunicarum crassitates, croci drachma, zinziberis drachma, piperis grana. xv nardi spicæ oboli. xii. sceniculi succi drachma. xvi. ammoniaci, thymiamatis drachma mellis unciae. v. cuncta dissoluendo insunde marathri succum ad drachmas. xv. inde diluendo aresacito, & miscendo mel sumito in pyxide aerea, & utitor. anteq; illas, exæstuarie conuenit, spongia oculos marina aqua intingendo, quandoq; etiam facies in marinam tepentem aquam immitenda. Hæc omni caligini sunt communia proprie uero per attritum multorum, & crassorum humorum meatui illatorum, ut cereale prohi:beant, post sanguinis detractionem ex uena, & cucurbitula, postq; purgationem caput est sinapizandum, inde etiam medicamine clystico inium hulceradū insulsione, utendum in caput aquæ calidae magiscq; si salsa sit, uel nitrosa.

De oculi paralyſi.

Celsi. 6. Non opticus modo neruus, utiā dicitur
At ne reso est verum etiam totus aliquando oculus
Iuſio qdē diſſoluitur, atq; contremiſcit Aliquando re
oculorū(liqui corporis dextoris, uel ſinistris partibus
quam uacillanibus . Eſt autem quando proprie
ſit circa oculum modo paralyſis. to: ualit
Gr̄eci nos quandoq; oculius, ac ſi cilium uacillat con
tinue oculus afficitur, & cilium ſub ſenſum
allo uicē non cadii, ſin autem oculus diſſoluatur, &
modo, uel uacillet in obliquū, & ſurſum, & dehorſū
alijs medi efficeret id non quid, ac ſi quis ſubungat acu
camētiſ curāda eſt iū ſuerit uacillatio prius purgato toto cor
pore ſalſugine aquæ, & aquæ potu utendo
& mulio deambulatu, & frictione multa
partium infernarum . Illiniendum autem
coniuue cilium alumine ſcifo cum acero
acuto, & calidioribus collyriis aut diaſandi
cos, ſi nō ſiſtat, aſſumendum cilium eſt, To
tius oculi paralyſis difficulter curam admis
tit, præſertim natu grandioribus eueniens
ſin ex genitura proueniat, dirigi imposſibl
le eſt. Quibus ergo ſpes ſalutis inerti, hæc
adhibenda cura eſt, Præ cunctis quidem ſi
boni ſiſtabit, ſecada eſtab ancone uena
inde aliuſ diluenda, inde purgamen habē
dum corpus exinaniens, inde utendum

apophlegmatiſmis, inde ex riariibus purga
dum, poſtea inio admouenda cucurbitua
cum ſcarificatione, temporibusq; ſanguinu
gæ, per ſe prius potandum caſtoriū, & cū
abſinthio dandum etiam hyſſopum glyſa
con. ruta cum oxymelle, & laſe, inde caſio
rio caput illiniendum cum roſaceo, & ace
to, ex eodem unguine molli eſtiſuendum
lana, & lianti oculo immittendum, non iſ
ſtillandum quidam arbitrantur. bis quotti
die curandus. illinienda extrinſecus cilia &
frons caſtorio cum croco, cum aceto, uino
autem, & eſu carnis, & multo cibo, & cras
ſi ſucci pulmento prorsus non uendum.
Sumenda uero Omnia, quæ excremenſa
facile ſolubilita faciunt, & humores attenu
ent. Primis temporibus auertenda etiam
balnea, & exauſtationes, & ſolis ardores.
Vomitibus autem utendum ieuiuſ ab ra
diculis ſedendo obligato, & abſq; fascia,
multaq; obuolutione.

De glaucoſi.

Glaucosis duobus dicitur modis Nam γλαυκή
proprie glaucoſis mutatio in glaucum eſt obtuse
& ariditas, & coitio crystalloidis humoris, uideo,
Altera porro glaucoſis species ſit ex prece
dente ſuffuſione densificente ad pupillam
humore ingenui, et arcaficio. Hæc plane inſ
D ii

curabilis est species. Propriam uero glauco sim incipientem quandoque possis medicare, de ambulatu pro uiribus, et totius corporis frictione, lauacrisque praesertim capitum Aestate uero etiam frigida lauari profuerit caput attondendo, oculique subungendi solum ueteri oleo,

De suffusione. Ex Demosthene.

Celsi. li. 6.
Suffusio quoque (quam iωχειν τοινατ) interduum oculi poterat, qua cernatur, se oppunit. Suffusione humorum est, ubi offenditur ad pupillam densescentes, proinde cum perspecta fuerit impedit obtutum. Incipiente autem suffusione haec languentes consequuntur tanquam culices exigui, & obscura saepe sine cessatione offerri uidentur oculis, tristis que ipsorum aliqua uidentur, alia ut lanarum uellera, aut aranearum texturae, aliquibus circa lucernas circuli uidentur, his prius a parentibus, quandoque pura uidetur pupilla in diligentius deprehendentibus aliquando marinum colorem, habet nempe cærum, aucto autem morbo, augetur etiam que obueniunt, ut homo nihil cernit, pupilla colore in album tendit, & prorsus non splendescit. Colores autem multifarij sunt, aliij enim suffusionibus aeris consimiles, quidam uitro, quidam albicanus, quidam imamis cæruleum cōvertuntur, quidam magis glaucescunt, remediumque non admittuntur.

Curadi autem sunt a principio suffusione obtenti sanguinis detractione ab ancone, nisi quid impedit, clysteribusque acutioribus, & purgationibus, inde cucurbitula inio cum scarificatione admouenda, aposita phlegmatismisque utendum, & errhinis, A uino in toto est cura abstinentium, a cunctisque caput impletibus, lauacro quoque nisi laboris causa, tardaque concoctionis lauare necesse sit. & ne tum quidem in aere diu tuis commorandum paulatimque excedendu uictus omnis sit attenuans. Medicaminibus utendum primo quidem simplicibus, uel uti melle, & oleo ueteri, & sceniculi succo inde etiam compositis humoribus, & aridis medicaminibus, atque collyriis, que non in suo loco memorabuntur.

De mydriasi, seu plarycoria.

Celsi. li. 6.

Non multa Mydriasis, & plarycoria vocatur, cum pupilla suo colore nihil habet alienum. At malo dicitur esse assollet multo latior, ut iris circulo statim quandoque similis esse uideatur, et aliquando oblitus impeditur. Aliquando spectant, & quæ cernuntur minora esse putantur, cuncte pupillæ suto optico spiritu. Nasci hinc morbus la effudit ex humorum grauedine, aut cōserit de latorum, aut pedetentum, ut sub sensu non acciesque eadat extenso rhagide, & lauus extensa hebelcitur.

D iii

pupilla. Hic autem morbus incurabilis. char-
tilaginosa namque cum sit rhagoïdes, cum se-
mel distincta fuerit obdurescit. Fit hic mor-
bus potius pueris ob tunicarum imbecilli-
tatem, & nigri oculi natura, magnæ sunt
pupillæ. Curandus est morbus si nihil pro-
hibeat, ab ancone sanguinem dethrahēdo
uel purgando, quod si hæc fieri non possūt,
soluendæ sunt uenæ encathii dictæ, inde cu-
curbitulæ inio admouendæ, deambulatio-
nibus placidis, & pluribus utendum. Mate-
ria de quoque auferenda loco, ad interis
oracq; traducenda. ideo a principio clystere
utendum est, atq; frictione partium inferio-
rum. post deambulationem etiā unctione,
aqua marina facies ablueda, in hyeme te-
pida, in æstate frigida, totaq; facies aquæ
immergenda aliquandiu diductis, hianti
busq; oculis, si mare non affuerit, salis aliquæ
tulum aquæ miscendum est, aut oxydrao
utendum aquoso, a uino abstinenti, quos
ad fuerit dissoluta affectio, & uictus omnis
tenuior sit, & alio soluendæ idoneus. bals-
nei sit usus rarius, & tum non admodum
caput perfundendum. Medicam inibus aut
obstruentibus utendum, ut rosa, croco, nar-
do, libani cortice, pompholyge, & spodio,
& acacia. Nam uæhementer acutæ potesta

ges euellentes humidorum copiam extēdūt
tunicas, latioremq; pupilam efficiunt. Ideo
etiam obstruentia multum, sicut chalcitis
misy, & mulcum refrigeratia, ut cicuta, quæ
conium dicitur, exasperant chartilaginiæ,
multūq; colligunt, & pupillæ angustiæ inuti-
liter in phthisin ducendo.

De phthisi pupillæ

Phthisis autem dicitur pupillæ, cum an-
gustior, & obtusior sit. Hoc autem sit pluris
bus ex imbecillitate in periculis aut in extē-
sis cephalalgiis, his quæ spectantur maiora
uidentur ob pupillæ angustiam. Cura i his
sit caligini contraria, partes exercendo sus-
pernas, humeros, & manus cum spiritus
detentione, fricandoq; caput, & faciem di-
ligenter, id est oculos digitis extremis, aqua-
q; calida projectanda in faciem, ungendo
caput unguento aliquo, quod calescendi
mediocrein uim habeat, ut irino, & parum
differendo subung:ndi sunt oculi, rarefaci-
ente, & acutiore medicamine, et humorem
attrahente, quale hoc collyrium est, ambo-
niaci thymiamatis drachmæ. iiiij. corcomy-
matis drachmis. iiiij. croci drachmis. iiij. rubi-
ginis drachmæ. iiiij. dissoluendo in aqua
cōpinge, & utitor. Pulmenta autem sint fa-
cillime concoquibilia, & sorbiciones, &

uinum cirrum , & bene olens , & somnus
excipiat nutritum , aquæq; calidæ in
caput infuso.

De confusione.

Confusione autem oculi plagas sere ses
quitur ingentes, acceditq; rhagoidus ardor
fractis i ipso uasis. Pupilla uero colore tur
bulenta euadit, et aur grandescit, aut immi
nuitur. Curanda uero ex plaga confusio lâ
guinis detractione ab ancone, sanguine ue
ro recenter educto. præsertim ex turture, si
minus columba totum complendo oculū
lana molli exprimendo , ouum discillū cū
uino, & rosaceo imponendum, idq; facies
dum tertio calescantum, & lacte persun
dendus oculus, inde impingendi ouorum
assatorum uitelli cum melle, & croco dislo
luto in pannum inungendo. At cum iam
purgata fuerit pupilla, subûgèdus antiquis
affectionibus collyriis, ut aromatico, et chi
aco Appollonij .facilior curatu confusio.
in quibus sola dilatatur pupilla, quæ colo
re, & figura eadē permanet. difficilior cura
tu, in quibus pupilla uulsa.

De encathide.

Encathida autem uocant, cum supernas
sciur caro, auctio ad nasum cantho, quod
principie sit in canibus. in hominibus autem

redundat in mari uersantibus consueta igt
tur encathis dura. inæqualis. cōpungens. la
bores habens. consuetæ curandæ, paruæ
quidem aridis medicaminibus, ut ad can
thos impeiginosos cadmiam, et chalcitum
adhibeas, uel cum id bene habet. alumine
scillo, misys succo. chalcanthes æquis parti
bus satis absunt cunctas encathidas Maio
res autem ex uitiosa consuetudine encathi
des capias, & abscindas, si maior sit excesso
acu expedit linum duplum habente ad ba
sim trañcere, inde linū astringere, & paula
tim dirimere, quoad liuescat caro, id est scal
pro auferenda, inde succendere, & implicare
mina apponenda, specillaq; deinde exæstu
are. tertio melle utendo curare. Caudum
autem ne e basi canthus auferatur. cum car
ne, quæ cōtra naturam sit.

De sanguinis eruptione ex cāthis

Sanguinis autem eruptio sit ex canthis
præserit pueris ob fletus perpetuos, atq;
intensiones referatis circa cilia uasis. Curā
di autem sunt profusione ex oxycrato frī
gido, & in caput offusione frigidí oxycre
ti, & offusione aquæ frigidæ. Infusione uero
uendum albuminis oui per se, & cum alis
quo ad tenues fluxus cōgruente collyrio,
& reuincione partium inferiorum utēdū,

& crassum faciente nutrimento. In pfectio
vero immittendæ sunt inio cucurbitulæ cū
scarificatione.

De sclerophthalmia, Ex Des
moschene.

Sclerophthalmia, hoc est oculorum du
rica, cum dura sieri cilia contigerit, iplūq
oculum duriorem, difficulterq; mobilem
elle languentem, & intus ruborem, præfer
tim cum ex somno exurgitur, difficulter di
ducuntur cilia. humiditas nulla evacuatur.
fordes in canthis consistit, conuersi sunt. cā
thi subarefcunt, & cū cilia uolum' cōverte
re, non facile ob duriciē possumus.

De xerophthalmia

Xerophthalmia est cum subarid⁹ fuerit
oculus pruriginosus, & aliquantulum tris
sis citra ciliarum duriciem,

De psorophthalmia.

Psorophthalmia autem est cum canthi
sūt hulcerosi, et rubri, et pruriginosi, rubras
& cilia. & lachrymam falsam, ac nitrosam
sullant. Cura xerophthalmiæ, & sclero
phthalmiæ & psorophthalmiæ

Cura igitur trium harum est habenda
studiosior affectionum, quæ si negligantur
suffusioñum, et glaucoſium, et lippitudinis
uerteris, & hulcerunt, & staphylomaū caus

Cell. li. 6.

Est etiam
genus ari
dæ lippis
cudinis,
Ex xerophthal
mia
græci ad
pellat, ne
cum ei,
negli fluunt
oculi, sed
rubentia
sum.

sa sunt Curanda igitur xerophthalmia cū
reliqua corporis cura, et humorem prouo
cantibus in oculos, qualia sunt, quæ arida
uocantur medicamina, & Diacetion col
lyrium, & huiusmodi alia. At sclerophthal
miæ medendum similiter medicaminibus
quæ possint humiditatem secernere, subū
gendo. Erasistrati hygra, & id genus alijs.
Præterea utendum mollificantibus, & hu
meantibus, & spongiis continue ex aſu
andum, auerſeda uero refrigerantia, et im
paſcia, & glutinaria medicamina, & frigis
do oftuso. Obdurescit namq; his magis
ocul⁹, quod ſilimul fueris psorophthalmie
et sclerophthalmia, humorū acumine con
ſueverunt obdurescere cilia, ut cāthi abro
dantur, & exhuſerentur. At oculus, & ciliis
a difficulter mobilia sunt, & dura, quæ ſunt
spongia exæstuanda. Primum cāthi attin
gēdi psorico arido, inde aliquāto peſt ſpō
gia rursus exæstuandum, & subungēdum
unde humorē possis abducere. ut Erasira
ti hygra. Est autem compositio ad impetus
ginosos canthos aridi hæc. chalcitis crude
drachmæ. v. cadmiae drachmæ v. cum ſo
luta fuerint reponantur in aulula, & obiu
retur, illiniatur gypso, in vase ponetur, ut
habeat accium mixtum. Extrorsus autem

aula picetur, ne in ipsam humor influat
dimittiturq; ad dies septem, inde aresit in
sole. & dissoluitur.

De ungue oculorum, quod pte
rygion a græcis uocatur,
Ex Celso, & aliis.

Pterygion, quod nostri unguen uocane
est membranula neruosa. Oriens ab angulo
que nonnunq; ad pupillam quoq; puenie
eiq; officit. Sæpius narium, interdum etiam
temporum parte nascitur, hunc recentem
non difficile est discutere medicamentis, qz
bus cicatrices in oculis extenuantur. Si inue
terauit, iamq; crassitudo ei accessit. excidit
debet. Post abstinentiam uero unius diei ad
uersus in sedili contra medicum is homo
collocandus est, uel si auersus, ut in gremio
eius caput resupinus effundat. Quidam si
in sinistro oculo uitium est auersum, si in
dextro resupinum collocari uolunt. Altera
autem palpebram a ministro diduci opor
tet, altera a medico. sed ab hoc si ille aduer
sus est inferiorem, si supinus superiorē. Tū
idem medicus hamulum acutum paulum
mucrone itus recurvato subiictere extremo
ungui debet eumq; insigere, atq; eum quos
q; palpebram tradere alteri, ipse hamulo
apprehenso leuare unguem, eumq; acu tra

sunt roſæ, pauca uis abstergendi est libano
Libanotus calidus uim medicarem habet
haberq; ob hoc quiddam ad concoquens
dū & sine dolore. Ex hoc genere est ad con
coquendum, ac distrahendum mediocriter.
Crocum autem et myrrha inter se inicem
distant. Quod crocum quidem obstruat
mediocriter. myrrha uero absq; obstructio
ne distrahat & arescat humiditates non
inuialide. Proferuntur itaq; a medicis minis
me uellificantia ubi affectiones fuerint curas
tu difficiles, in quibus hulcus est, aut solum
aut cum abrosis ceratoidis tunicæ, et ante
lapsum rhagoidis effluentibus saniebus
uellificantibus. In his nāq; nullū aliud medi
camen uidetur congruere. Obstruentibus
quidem continentibus sanies effluentes, &
ob hoc ex eo morbi intenditur dolor. Acu
tis autem affectione augentibus, at callant
um & distrahentium medicaminum uis
euacuare potest, quod obortum est at non
auertere huic eratum uel cicatricē obducere
neq; præcoctum præripere, ac occludere.
quemadmodū nequidem concoquentiū,
tameis concoquere affectiones nō parum
est, quod diendum etiam de eis que acutā
uel amaram vim habent medicamina. quē
admodum quæ uellificant & exacutū talitū

sunt affectionum. Ad multum uero uitium
perueniunt nitrosam & saltam uim haben-
tia. Ad huiusmodi igitur affectiones facere
uidetur iam dictorum medicaminum non
uellicantum genus que curare sine morsu
possunt hulcera, quae acutu sunt fluxus longo
tempore in æstro loco absumento, &
aresaciendo succum uitiosum. Siquid disirau-
hit etiam influendo utilis per loca ea sanguis.
Vocatur autem a medicis huiusmodi colly-
ria libyana, & cygni admoveant ipsa oculis
terendo cum lacte boni succi mulieris, quo
niam custodire uolunt ouorum emplassis
cum Comprehensa namque in lacte aliquo
seroso uim habente abstergendi mediocris
usus ipsis est in cura exposita, quæ agent
plenitudine hulcerum, ea poscunt sine uel-
licatione abstergentia. Quod si præsio non
fuerit lac eiusmodi, per filis coctionem me-
lius fuerit in his terere collyria. nam et uim
abstergendi habet tiliæ quæ uero cinericia,
puluericiacque uocantur, communem habet
uim ad conciliandum refrigerantem & medi-
ocriter modo uellanticæ.

De non uellanticibus, & albis
collyriis

Alterum autem est album collyrium, quod
multos quidem præterit ex constructione

absolutione, inde a quibusdam minime effi-
cax existimat. Mirifice igitur facit ad omni-
tem calidam lippitudinem, facit etiam ad
pruriginosas & abrosis palpebras, sepe
enim nobis multa facientibus in tali distem-
perantia assequi quicquid non possumus. Inge-
Aetius at sero hoc adepti in eo magnum
inuenimus adiumentum, ubi affectio diffi-
cili curatu foret, ac prope incurabilis, eos
usque deuenit ægrotus, ut diuinitus oblatum
diceret collyrium. Arescit namque oculorum
humorem circa morsum ullum, ut deum
fecisse medicinam putes. tam brevi tempore
seruatque oculum perturbatione immunem.
Curat uero statim & sub paruis angulis in
albo emergentes rubores. Affectionibus
igitur memoratis in quibus hulcerationem
subesse memorauimus mirifice medetur,
ut alio nobis opus non sit adminiculo. Utis
murmur tamen, alias aliter. nam in circueunte
dolore cum albumine oui, ita namque demum
concinatur. In quibus autem dolor non do-
minatur, Palpebrae uero crassescunt aqua
illuminis. aliquando infundi museam. in
omnique lippitudine ubi superfluam aliorum
collyrium spectamus materiam hoc cōgruit
alia namque opium admittentia, et amyllum
quandoque myrram ferentem secum obstru-

tionem opilationemq; ab his hoc immittu-
ne est, quippe quod exustiones palpebrarū
& solis circum ambustiones & tenues, &
acutos fluxus aqua illitum obtundit, quan-
doq; rosarum coctioe. Glaucophthalmos
& crystalloidis humoris situm recte lucidū
facit aqua perfusum. Compositio autem
collyrii hæc, Cerusæ unciae. ii. cadmiae uns-
ciae. vi. tragacanthi uncæ. iii. cadmiam bo-
tryhitæ prunis ardentiibus' obruimus sus-
scitantes flammam, & flagrantem cadmiam
collimq; extinguimq; lacte asinino. Deinde
de secundo prunis obtegimus et flagrantē
lacte extinguiimus. Tertio idem facimus,
inde scindendo & colando tenui cribro, in
aulam aliquam profundam immittimus,
inde inuergimus fontāam aquam puram
dissoluimus. Inde ita sinimus, & siphone
aquam exugimus cum insidente situ, rur-
sus puram aquam iniicimus et multum dis-
soluimq; rursus sinimus ita et siphone aq; m
haurimus, idq; sèpius facimus, quoad in
aqua nullus fuerat situs. Postea cadmiam
bene arefaciendo & statuendo uncias sex
in aulam collyrium immittimus, aquā plu-
viam purissimam inuergendo diligenterissi-
me dissoluimus, ne sub lingua aliqua ue-
niat, sentiaturq; asperitas, atq; ita cerusam

abluendo immittimus cadmiam dissoluen-
doq; ipsa ad dies. xv. cum aqua pluuiâ, tū
sumimus tragacanthum albam & perluci-
dam, & abluendo eiicimus, quicquid in ip-
sa fuerit harenosum, coctionem tiliis asper-
gimus & sinimus irrigari diem noctemq;
unam modo. Plurimus autem tiliis succus
immittendus absorbetur, siquidem a traga-
cantho, tanq; a spongia. Secundo demum
die in aula pura paulatim dissoluemus tra-
gacanthum, quæ iam dissoluta sunt in aula
reponimus, & curiose remiscemus, ac ex-
plicamus in uitreis tabellis, linteocq; tenui
operimus, custodimus locum ab humore
ubi spir et uentus. calat namq; collyrium,
ac ad impingendū tardat, si in loco ponat
humecto. Est ergo collyrii præparatio. Ali-
ud. Indicum regium inscriptū facit ad sus-
fusionum primordia, omnemq; obtusam
oculorū aciem, & cicatrices abstirget. Cad-
miae usq; & abluteæ unciae. vi. atramenti in-
dici, unciae. vi. cærusæ, unciae. iiiii piperis al-
bi, unciae. vi. sellis hyænæ quantumcunq;
habuerit scarorum piscium decem quicqd
sellis habeat. perdicum quatuor quicquid
habeant sellis, op ii uncia, opobalsami, uns-
cie. ii. gumi libra cū succo sceniculi oia.
¶ Erratū primi sexteniōis, cap, de inflāmatiō-

one in multitudine.c. Hipp.lib.6.Aph.5.
Dolores oculorum,meri potio,aut balneū
aut uenæ sectio. &c.

ARISTOTELIS PROBLEMATA
QVAE AD OCULOS

pertinent.

Vr oculo perfricato sternuta
re cessamus. An ob eam rem
humoris respiratio moueat.
lachrymam enim oculus per-
fricatus emitit. sternutamētū
humoris copia excitatur. An quia plus cas-
loris,minus corrumpit,absumitque. Ocu-
lus autem perfricatus plus caloris sibi ac-
quirit, quam nares cōtineant. quamobrē
etiam si quis nasum perfricuerit, psum sten-
numentum desistet.

Cur uno oculo exquisitus cernit quam
duobus. An quia plures motus duob⁹ quā
uno excitantur. quemadmodum oculis p-
uersis multiplicem agitari motum certum
est, ergo duorum unus motus non est un⁹
unus, et simplex est. itaq; efficitur, ut exquis-
itus uno,quā duobus cernatur.

Cur homines irati oculis maxime erū-
bescūt,pudefacti auribus. An quoniā oculi
refrigerantur eorum,quos puduit. Pudor

enim in oculis est,nec respicere ualēt, quos
pudor tenet,et timor,quoq; refrigeratio lo-
ci eiusdem est, calor autem in partem trāsit
aduersā, quæ posterior est, aures uero satis
ex aduerso positæ sunt, itaque pudore ma-
xime erubescunt, iraū porro pr̄fidiū in
eam partem tanquam uilatam transmittit,
quæ & sensu, & motu facilior est, nam & i
metuēdo calor eam ipsam maxime deserit.

Cur altero oculo apprehenso, alter cons-
tantius cernat, An quia oculorū initia ex
eadem dependent, cum igitur alter mouet
commune quoque illud mouetur initium,
quo mouēte alter etiam oculus mouetur
necessē est, quamobrem altero apprehenso
uis illa communis tota alterum mouebit.
itaque plenius cōtendere poterit.

Quam ob causam qui cæci ab ortu na-
turæ sunt. calui nunquam efficiantur. An
quia humor cum redundant in capite, ocu-
los uehementer infestat, qua de causa quib⁹
bus fluctiones oculos urgent, uenas tempo-
rum ferro candente medici tangunt, quo
humoris foramina obcæcentur, atq; spissesc-
cant. & caput quoq; dissecta cute obsca-
pere consuevere, cū igitur humor excrescēs,
uacansq; in capite oculis detrimento sit, sis-
eri potest, ut minus humoris in caluaria ob-

id ipsum consistat, quia magna parte lap⁹
in oculis est & cum excrementis humorū,
materiaq; inutili capillus proueniat, que q;
dem in capite cæcorum ab oris naturę lar
ge redundant, merito nunquam isti calus
efficiuntur.

Cur homines, qui oculis prominētioris
bus sūt, magis a sumo infestantur, An quia
sumus citissime oculis procedentibus ins
cursat.

Quam ob causam utrumq; aspectum
simil diuertere dextro, sinistroq; uersus, &
ad nares demittere atq; etiam alterum dex
torsus, sinistrorsusq; deducere possimus
utrumq; uero seorsū, alterum sinistrorsus,
alterum dextrorsus simul distrahere nūquā
possimus Quinetiam deorsum, sursumq;
haudquaquam ita conuertere licet, quāuis
facultas simul dimittendi in idem deitur (ut
dictum est) An propterea q; quamquā du
plex aspectus sit, ex eadem iamen origine,
æquo modo nexus, aptusq; dependet. Vbi
autem ita est, quotiens alterum extremum
mouetur, reliquum cōsequatur eodem ne
cessit. alterius enim extremi principium,
extremum reliquum est. Quod si res una
simil, ac eodem in tempore nunquam in
partes aduersas moueri queat, nec aspectus

ita moueri poterit, quippe cum ita commi
tatur, ut extrema in partes moueantur ad
uersas. Siquidem alter sursum, alter deorsū
mouebitur, initiumq; sequi utrumq; necel
se sit, quod impossibile est. Oculorum ues
tro limitas euenit, quia globi continentur
principio, quo & sursum & deorsum, & la
terā uersus lubrico sese uertere possint Cū
igitur ita positi sunt, ut situ inuicem simili
respondeat, atq; medium teneant, mouēdi
sese sursum, deorsum, latiusq; uersus, eodēq;
in puncto sibi pupillam habeant, tunc situ
integerrimo consans, præcipueq; mobiles
circumaguntur, at qui eodem in puncto
pupilas continent, limi quidem non sunt,
discrepare quanquam inter se possunt, & a
liis parte alba retracta, nigra non nihil ocs
culiter modo eorum, qui sternunturi sunt
aliis in angulum exteriorem nigra conuet
litr, ut furiosis, aliis in interiorē nares uers
sus incubit, ut tragicis, laruis, hominibusq;
acerbis seuerisq; Sunt enim contuita graui
cogitabundoq; Quotiens uero situ diffissim
i, globi positi sunt, sed pūcto eodem radii
profluunt, aut situ similis est, sed punctum
nō idem, limis oculis hominem esse necel
se est itaq; hic suspicit, & oculos contrahit.
Globū enim eundē in habitum collocare

conatur, atq; alterum firmum continet, al-
terum agitat, haud enim fieri potest, quin li-
mus sit, qui non eodem de puncto radios
depromat. quippe qui dimotum contuēdi
principium habeat, perinde ac ille, cui res
una geminari oculo suppresso uidetur, ergo
si oculus sursum dimotus est, terminus inspi-
ciendi deorsum est, sed si oculū lapsus deor-
sum est, terminus sursum habetur. Oculo
tamen uno situ suo dimoto moueri quidē
res una sursum, deorsumque ob idipsum ui-
detur, quia pupilla ita se mouet, sed gemina-
ri haud unquam uideri potest, nisi duplex
conspectus sit, per uertaturq; ratio uidendi.
ita sit, ut si rabinibus res eadem geminari
uideatur, causam situs habet, eo scilicet, q;
oculus non suo medio nexus, locatusq; est.

Quamobrē qui cognomen lusciosi ha-
buerunt, litteras minutas scribere consue-
verunt. Mirum enim, ut qui obtusis sunt
oculis, rem faciant quam eorum sacerere in-
terest, qui acuminē ualeant oculorū. Vtrū
quia proxime posita magna esse uidentur.
illi autem oculis proxime admotis scribere
solent, An quia cōtractis palpebris scribāt,
sit enim per imbecillitatem, ut si laxatis, dis-
ductisque oculis scribant, aspectus distract⁹
passusq; hebetescat, si adductis, & conniue-

tibus uniuersum deprōptus acutius uideat
Quod tamen angulum iſformat exiguum,
efficit necessario, ut exigue litterae scribātur

Cur nonnulli post lippitudinem acuti⁹
uideat. An quia purificati oculi sunt, sit enī
ſepe, ut exterior densitas pupillę aciem ar-
ceat, que lachryma emissā laxatur, atq; reſo-
luitur. Quamobrem proſunt interdū, quæ
mordent, lachrymam euocant, ut cepæ ob
ſunt quæ tantummodo affiſcent, ut oris
ganum.

Cur uno uideare oculo impatibilius sit.
An quia minus animo, qui ita cernit, affici-
tur, quo sit, ut minus affectionis conuahas-
tur.

Cur distracta cōspectuum societate, res
una geminari uideatur. An propterea, q;
oculi utriusq; radius non ad punctum idē
deuenit, ergo q; bis noster animus inspexit
idem geminum se inspississe existimat. Pro-
ximum evenit, cum digitos mutatis uicib⁹
implicamus, itaque aliquid tangimus, duo
nanq; sentimus, eo q; unum bis tangimus.

Cur sensus dexterī nihilo ſinistris preſta-
tiores ſint, cum in cæteris omnibus dextra
ſinistris commodiora habeamus. Vtrum
ex conſuetudine ita ſiat. Statim enim cum
nauſiſumus, utrumque ſenſum exercere iicit

pimus. Pars autem dextra exercitatione ins
tuescere, in quae frugem euadere meliorem
uidetur, effici nanque utrinqꝫ dextri per cō
suetudinem possunt. An quia sentire affici
est. Pars autem dextra pr̄stantior propter
rea ē, q̄ efficacior, & affici per uicacior quā
sinistra est.

Cur in cæteris dextra suis sinistris pr̄stā
tiora sunt, sensus nullius dexter suo sinistro
interessit. An quia parte sentiendi utraqꝫ pa
riter uti a primo natali die consuescimus.
Adde tamen, q̄ rō sentiendi affectio quæ
dam est, dextrarum autem partium differē
tia in efficiendo, non patiendo sita est.

Cur exercitatio corporis incommoda
oculorū acuminī est. An quia exercitatio
sanguinem efficiat sicciorē, sicut etiam re
liquum corpus. Sic citas autem totam cū
indurat, ergo uel eā, qua pupilla integratur
qua proprie homines natu iam grādes ob
tusius uident, oculi nanc̄ senum tunica du
ra, simulqꝫ rigosa teguntur, itaqꝫ uix illa cō
spiciendi cooperitur & delitælcit.

Cur homines luscij cognominati, qui
obtuse uidēt, litteras scribere minutissimas
possint, cum rem minutam perspicere illi
ualeant, qui acumine oculorum pr̄stant.
An quia conspectu sunt ibecilli, palpebras

contrahant in angustum. Cum enim radi
us profuit uniuersus acutius explorare po
test, contra laxo, diductoqꝫ oculo, diffundis
tur. ob eamqꝫ rem hebetescit, ergo imbecil
itas facit, ut palpebras contrahant in angu
stum, quod cum ex angusto inspiciant, exi
guam magnitudinem uideant, quantaque
uident, tanta perscrivant, necesse est.

Sed cur iūdem illi contractis palpebris
uideant. An propter sui conspectus imbe
cillitatem. Ut enim manum reb⁹ sepositis
admovent, sic palpebras iuxta positis peri
de qualī manum adiiciunt, quod sane faci
unt, ut radius per locum sese de promēt an
gustiorē, congestior profluat. Ne protinus
ex pauculo proficisciens distrahat, uider
aut̄ is acutius, qui frequentior, collectiorqꝫ^z
prodierit.

Cur non res una geminari uidetur, cū
in latus oculum uertimus. An quia conspi
ciendi primordium eadem item in linea sis
tum est. tunc enim res geminari uidetur, cū
illud muratum sursum, deorsumue est. in
latus uero nil refert, nisi una etiam sursum
moueat.

Cur in ratione uidendi tantum fieri pos
sit, ut res una geminari uideatur, si quodās
modo inuicem oculi locentur, in cæteris

sentiendi generibus fieri identidē nequeat.
An etiam in ratione tangendi cum digitos
mutatis uicibus iplicauitus, sit ut res una
duæ sentiātur, in cæteris hoc idem fieri ne
quit, quia cætera membra, quibus lensio
administratur, neque foras uersus deducta,
neq; bina tā inter se apta, colligataq; suo sūt
guntur officio. sit ita in rōne uidēndi eadē
de causa, qua in tangendo perplexis (ut dī
ctum est) digitis. Tactus. n. uisum emulatur
& sequitur.

Cur oculus sinister nihilo imbecillior est
sed ex quo modo, atque dexter uidere potest
cum reliqua corporis partes omnes sinistre
inuaidiores, quā dextre sint. An quia pars
dextra ī eo discrepat a sinistra, q; efficacior
est, non in eo, q; affici aptior. v idendi autē
uires non ut afficerent, sed ut afficerentur
comparatum a natura est.

Quam ob causam cum ceteras intuim⁹
res, conspectus noster satiscit, atq; deterior
reditur, cum ad uirides, & herbescentes ins
picimus, ut olera, ceteraq; his similia, recre
atur, meliorq; euadit, an conspectum in als
ba, nigraue intendere minime possumus
propterea q; utrumque id genus colori.
uidendi uiribus officit, colores autem illis
quibus oculis acquiescunt, medium albi,

nigrique obtinēt. itaque aspectus cum me
diocri, lenisque obuio afficiatur, nihil debili
tatur, immo uero corroboratur, atque refi
citur, & forsan quemadmodū cū corpora
nostra uehementer laborāt, deterius habēt
cum mediocriter optime afficiūtur, ita etiā
oculi cum ad res solidas contendunt, labo
rant lassanturq;, cum ad humidas, mollesc̄
q; nil sibi obstat, passim oberrant, & licetia
perliqueſcunt, cum ad uirides, q; istae ut sol
lidæ mediocriter sunt, ita satis humoris cō
tinent, neq; ullo detrimento afficiuntur, &
ad immorandum in hisce amplius innitat
eo q; coloris huiusmodi habitus modice se
conspicuit offert.

Cur cætera melius utroque oculo cerni
mus, rectam uerlū, uirgulam uno litteris
admouētes inspicimus exquisitius. An quia
radii oculi utriusque non sine perturbatio
ne in idem concidunt, ut autores conspiciē
di rationum affirmant, itaq; cum uno inspi
cimus, ad rectum conspectum tanquam re
gulam melius, quod rectum est, deprehens
dere, iudicareque habemus.

Cur fumus oculos potius infestat. An
q; assūmissimi sūt ifirmissiā nāq; oiaque cor
poti interserta occuluntur, indicium q; ace
sum, & quodque acre carnem non exterio

rem sed interiorem demordet, an quia laxiores, resertique meatibus sunt. Conspicetus enim per quosdam meatus protruduntur, et excidunt. itaque quod his mordacissimum est, cæteris corporis partibus obuium subire densiora non potest, sed perreptat, & descidit. æquo modo & cepæ, & quæcunque talia oculos mordent. Oleum omnium maxime humorum id facit, quia tenuissimum est, ob eamque rem meatibus se expedit insinuat. acetum reliquis partibus corporis pro medicamento est.

Cur oculus solus omnium membrorum non rigeat, cum infirmissimus sit. An quia opimus est, nec carnis quicquam in se continet. Quod autem tale est, securum manere a frigore potest. haud n. audiēdi sunt illi, qui propterea rigere oculos negāt, quia uis illa cōspicēdi ignis est, nō enim talis in oculo ē ut calefacere ualeat.

Cur lachrymæ, q̄s moerēdo emittant calidæ sunt, q̄s oculis laborādo frigidæ. An q̄a frigidū qd'icoctū, crudūq; est, calidū qd'cococtū. Lāgorē autem omnē ex cruditate profici sci nullū dubiū est. Qd' cū lachryma cruda eorū sit, q̄ ualitudine oclorū laborat, nō immērū frigida ē, hic medici sudorē frigidū argumētū gravis esse morbi existimāt, calidū

dū cōtra decretoriū esse, & salutarē. cū enī uacans materia multa esse, satis a calore interiori concoqui minime potest. itaq; frigidam esse necesse est, cum pauca est, plene a calore uieta concoquitur. morbos autem copia uacantis materiae confici certum est

Quare cum partes corporis nostri dexterē mobiliores sint. oculus sinister expeditius quā dexter cōtrahit. An propterea, q̄ oīa sinistra dextris humidiora sūt. Humidiora autem contrahi plenius possunt. an dexter amplius efficere possit, sinistru uel ex se ut humidior obsequētior sit.

Quam ob causam cum & senex & iuvenis per imbecillitatem parum oculis ualescat, alter proxime admouet, siquid inspicere uult, alter procul abducit. An quis dissimilis eorum imbecillitas est. Senex. n. quia uidere non potest, ubi minus radii coeunt, rē uidēdā eo abducit, ubi uisurus maxime est procul enim coire radii solent. Lusciosus ille uidere quidem rem istic pōt, sed quænā rei conspicēta caua sint, quæ ue excedant, discernere nequit. itaq; in his fallit, caua quippe, et excedentia splēdore discerni maxime possunt. Quē quoniā procul p̄cipere quēadmodū rei obuiē igruat, neq; p̄xie adducit

Cur homo solus, aut certe maxime animis

mantiū omnīt̄ oculis deprauetur per limi-
tatem. An quia uel solus, uel maxime com-
itiali morbo in tenera ærate laborat, cum
deprauari omnibus accidit.

Cur uni animantium homini transuerteri
deprauariq; per limitatē oculi possit. Virū
q; oculos minimo interstitio discretos, e dē
rectoq; positos homo habet, perspici idcir
co menda in eo maxime possit, an quia cæ
terorum animātium oculi unicolores ma
xime sūt. Nec deprauatio sequeretur si uno
quolibet colore prædictus oculus esset, an
quia solus ex omnium animātū genere
comitiali rapitur. Quod genus morbi trās
uertere oculos sicut cætera etiam membra
potest Nonnulli tamen, ut sero eo morbo
uetari incepere, sic lumina sero deprauāt.

Quam ob causam manu præ lucerna,
aut sole obiecta melius i spicere possumus
An quia lucernæ solisue lux, nostris occur
rens luminibus, reddit suam ob nimietatē
infirmitora. quippe quæ rem etiam sibi co
gnatam interimere præ sua possit exuperā
tia. at uero manu ita arcente, nec lumen
acies offici potest, & res uisui obuia nihilos
minus in luce posita est. unde sit, ut & acies
pleniū agat, & res inspectanda nihilomi
nus uideatur

Cur manus dextra, & p̄s dexter a suis
sinistris differunt, oculus, & auditus nullo
discrimine distat, An quia immista, syncera
q; elemēta susquedeq; sunt. Discrimen
vero situm in his est. quæ elementorū
coitu constant. Sunt autem s̄elus
isti e synceris illis, imistisq;. Viſ
scilicet ex igne, audiū ex aere.

T E A O S

Argentinę per Henricum Sybold,
Mense Martio.